

Dvisavaitinis Ilustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas II

Sausio-Jan. 15 d., 1920 m.

No. 1 (74)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)

Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly	\$2.50
6 Months	1.25
In Foreign Countries Yearly	3.00

Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"

3261 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis

Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams	\$2.50
Pusmečiui	1.25
Pavienis Numeris	15
i Užrubežį Metams	3.00

"VYTIS"

3261 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

Vyčių Diena.

YČIAI, dėdamiesi darban visur, kur tik vadinama tautos reikalai, maža ligšiol žiūri savo organizacijos reikalų. Ir gerai, kad pirmą dėmesį kreipia ten, kur svarbiausia. Kad visa tauta dabar žūt būt pasirįžusi išeiti į laisvę ir nepriklausomybę, Vyčiams pridera būti pirmose darbininkų eilėse.

Bet neprošali Vyčiams vieną dieną savo reikalams aukoti. Tokia diena turime nusiskyrę balandžio 24-tą. Tai atmintina mūsų istorijos diena. Mūsų tautos likimas tą dieną pažymėjo didžiausiu laimėjimu— atgavimu spaudos po 40 metų jos draudimo. Ta diena mums mini lietuvių valios pergalę prieš rusų biurokratų užsispyrimą ją sulaužyti, sunaikinti lietuvių tautos gyvybę ir vardą.

Pernai Vyčiai savo dieną minėjo tyliai. Šiuosmet ją turėtume paminėti triukšmingai, triumfaliai. Idėjos priešai ir visokie gaivalai daug kliūčių statė mūsų

judėjimui, melais ir šmeižtais stengėsi jį užstoti ir nustelbti, nes tasai krikščioniškai-demokratinis jaunimo judėjimas buvo pavojingas įvairiems gaivalams, siautusiems mūsų visuomenėje, vedusiems ją vadaujantis žemais jausmais ir tikslais. Nepaisant visų jų kliūčių, Vyčių judėjimas eina pirmyn, liejasi vis platesnėn vagon. Jis neša sveiką pažangą, kuria gražius, naudingus darbus tėvynei ir bažnyčiai. Vyčių Dienoje tąjį triumfą išreikškime koplačiausia.

Vyčiai pamažu einame prie nuosavos spaustuvės. Centro Valdyba, nors Seimai ją subara, bet jai rūpi visų-pirma organizacijos gerovė, o ne vien graitas darbo atlikimas. Gyvename nepaprastas gyvenimo sąlygas. Viskas augštai įbrangę. Šaltai ir visapusiškai svarstant, spaustuvės steigimas šiais laikais būtų klaida, galinčia opiai atsiliepti į organizaciją. Ir esančios spaustuvės vos verčiasi. Didindami spaustuvių skaičių, didintume ir jų vargus bei rūpesčius. Dabar "Vyčio" leidimas kyla dešimtimis dolerių, o spaustuvė su įvairiomis reikmenimis bei darbininkais kiltų šimtais ir tūkstančiais. Tad kas supranta šių dienų sąlygas, kas paisyso apie įvyksiančias permainas atsidarius keliams į Europą, tas nepeiks ir nerūgos prieš Centro Valdybą, jei ji spaustuvės reikalą varo pamažu.

Bet organas "Vytis" organizacijai svarbus dalykas. Nebūtų organo, nebūtų kas vienija, riša bendrose idėjose, mintyse ir darbuose. Narių mokestys esančiose sąlygose neužtikrina "Vyčio" leidimo be aukų gavimo. Ar vertėtų delei tos priežasties "Vyty" mažinti ir prastinti? Anaiptol ne! Europos moksleivija vasarą atostogų metu savo organui "Ateičiai" skatikais surenka lėšas jo leidimui. Jiems "Ateities" leidimas nepigiau atsieina, kai mums "Vytis." Bet jie surenka lėšas ir leidžia apgalėdami daug kitokių sunkenybių ir kliūčių, kurių mes neturime. Jie žino, kad nebus organo, nebus ryšio; bus bendrų idėjų ir norų žmonių, bet nebus, kas juos vienyty, vestų prie bendrų siekinių ir darbų.

4000 narių Vyčių organizacijos savo organą lengva didinti, tobulinti. Tai yra keli būdai prie to prisidėti: a) laiku ir pilnai už-

simokant nario mokestį, b) renkant atskiras prenumeratas, c) remiant aukomis.

Šiuosmet Vyčiai savo dienoje turėtume pasirūpinti kodaugiausia paremti organą "Vyty," skiriant visų įrengimų pelną jo naudai.

Vyčių Diena netoli. Tą vienintėlę organizacijos dieną šiuosmet pažymėkime korimčiausia.

Redakcija.

I DRAUGUS VYČIUS.

Draugai!

Lietuva gyvena sunkius laikus. Žūtbutinėje kovoje del savo tėvynės laisvės lieja kraują geriausios Lietuvos pajėgos — jaunimas.

Pirmieji, stojusieji ginti Lietuvos laisvę nuo priešų, buvo Lietuvos moksleiviai, ateitininkai. Dabar, atlikę pačią svarbiausią užduotį, dauguma ateitininkų vėl grįžo prie knygos, kad baigti užbręžtą darbą, o baigus, su dviguba energija darbuotis tėvynės labui. Bet, būdami karu nunioktoje šalyje, vos begali abejučiai tą darbą atlikti. Tad, žinodami Jus esant mūsų tėvynės sūnumis, vaduojantis tais pačiais krikščionybės obalsiais, tikimės neatsisakysiant užmegsti su mumis, Lietuvos ateitininkais, artimesnių santykių ir padėti mums darbe.

Be to, žinodami amerikiečius visumet, ypatingai šiuo sunkiu karo metu, šelpusius Lietuvą medžiaginiai, tikimės ir Jus mus nepamiršiant. Taip-pat tikimės draugus sutiksiant apsimainyti su mumis spaudinius ir tariame iš anksto ačiū.

Lietuvos Katalikų Moksleivių Ateitininkų Centras:

Pirmininkas St. Paliulytė,
Padėjėjas Vl. Kateiva,
Sekretorius Vl. Dovydaitis,
Kasininkas L. Liaknickas.

Lapkričio 27 d., 19 m.

Kaune, Ožeškienės gatvė 3.

I Lietuvių Katalikų Visuomenę.

Lietuvos valdžios pasiuntiniai šaukia mus atlikti svarbią priedermę — surinkti Lietuvai paskolos penkis milijonus dolerių.

Tai mūsų motinos šauksmas. Mes išgirdome tą balsą ir skubinamės pagelbon. Mes lietuviai katalikai, labiau negu kiti tautos vaikai, atjaučiame priespaudos žiaurumą ir laisvės brangumą. Mes dar nepamiršome nei lenkų sauvaliavimo mūsų krašte nei caro žandarų siautimo. Tėvynės paliuosavimo reikaluose todėl mes, katalikai, turime būti pirmi.

Mes matome, kaip daug iškentėjo Lietuva laike šios baisios karės. Ji pasirengusi ir toliau kentėti ir grumties už savo laisvę ir skaisčią ateitį su visais savo priešais. Ant savo laisvės aukuro ji jau padėjo visą savo turtą ir savo sūnų gyvybę. Ji mato, kad jos pajėgos jau netrukus galės išsisemti. Todėl ji šaukiasi mūsų pagelbos: nebe aukų, bet paskolos, ne malonės — bet šventos priedermės atlikimo.

Nebūsime beširdžiai, nebūsime sūnų palaidūnai ir paremsime savo močiutę tais doleriais, kurių čia mes šiek tiek prisirinkome, ramiai besidarbuodami, karės žiaurumą neregėję.

Ne liekanas numeskime, bet duokime kiekvienas tiek paskolos, kiek tik pasigalime.

Sudėsime tuos penkis milijonus — tai kovą už laisvę laimėsime, lietuvio vardą išgelbėsime. Nesudėsime — tai pasirodysime esą neverti tos laisvės, kurios reikalaujame.

Kviečiame visus Amerikos lietuvius katalikus stoti neatidėliojant į didelį darbą: lai 1920 metai pamato mūsų karžygių—darbininkų tūkstančių—tūkstančius, gerai pasirengusių į darbą. Steigkime visur kuogreičiausia Bonų pardavinėjimo Komitetus. Jei gu kokioje kolonijoje lietuviai katalikai matytų, kad katalikų komitete besidarbuodami jie daugiau Lietuvai pelnys, tai lai netrukdami suorganizuoja tokius komitetus, in-traukdami į juos veikliausias savo kolonijų pajėgas, ypač katalikiškų organizacijų at-

stovus, lai stoja jie į gražų lenktyniavimą su kitokiais lietuvių komitetais, ar įstaigomis; lai parūpina lietuviams katalikams kreditą prieš tautą; lai parodo visiems, kad lietuviai katalikai didžiausiai Lietuvą myli ir dėl jos gyvybės ir laimės mokės pasiaukoti ir pasišvesti. Tokie Katalikų Komitetai lai nepamirštie prisiųsti žinių į Katalikų Federacijos raštinę, kiek jie yra išviso bonų savo kolonijoje pardavę, kad būtų galima sutraukti į krūvą visą Katalikų visuomenės pasidarbavimą.

Visi, kas gyvas, į darbą. Vyrai, moterys ir vaikai — visi iš dūmo tėvynės gelbėtų.

Am. L.R.K. Federacijos Valdyba.

KONKURSAS!

7-sis Seimas užgyrė konkursą trims tēmoms: 1. Apie fizikinį lavinimąsi; 2. Apie dailę; 3. Bijografija Antano Juškos (Juškevičiaus). Už geriausią parašymą šiose tēmose paskyrė premijas po 10 dolerių kiekvieną. Tad bus trys tēmos ir trys dovanos.

Į konkursą labiausia krepiame dėmesį moksleivijos. Nuodugnai išsemiant šias tēmas yra progos lavintis ir laimėti premijas.

Konkursui laiką nuskiriame nuo sausio 30 ligi gegužės 30 d.

Į darbą, visi!

Centro Valdyba.

“PERKŪNAS.”

Amerikos lietuvių kultūrinis juokų ir pašaipos laikraštis. Išaina kiekvieną mėnesį. Prenumeratos kaina: metams \$1.50, pusmečiui 85 centai, atskiras numeris 15 centų. Adresas: “Perkūnas,” 206 Cardoni Ave., Detroit, Mich.

“Perkūną” leidžia Perkūno bendrovė. Bendrovės šėrai yra po \$10.00.

Amerikos lietuviams labai reikia rimtai vedamo juokų ir pašaipos laikraščio. Medžiagos tokiam laikraščiui yra daug. “Perkūnui” linkime geriausios kloties!

Kun. J. Laukaitis.

◀ Kalbos Dalykai. ▶

Gerbiamoji Redakcija!

Anąsyk, greitai rašydamas, ne visai tiksliai esu parašęs apie reikšmę žodžių: skelbti, paskelbti, apskelbti ir garsinti, pagarsinti, apgarsinti. To vietoje prašau įdėti, ką rasite kitoje šio lapo pusėje.

Su didžia pagarba,

Kun. J. Laukaitis.

Ką reiškia *skelbti, paskelbti, apskelbti* ir *garsinti, pagarsinti ir apgarsinti*.

Laikraščiai *skelbia* visokių naujienų. Laikraščių *skelbimai* ne visados tikri. Redaktorius gavęs laišką, tuojau *paskelbė* jį savo laikraštyje. Tas *paskelbimas* visiems patiko (*skelbimas* daug kartų, *paskelbimas* vieną kartą). Lietuvos vyriausybė apskelbė Gabriį išdaviką (*apskelbė* — visur ir visokiais būdais).

Pirkkliai *garsina* savo prekes (daro, kad jos būtų garsios, kad apie jas visi išgirstų). Pirklys dar kartą *pagarsino* savo sankrovą ir *apsigarsino* visa ko galįs pristatyti.

Pastaba. *Skelbti* reikia tarti taip, kaip *reikšti, stengti*, nes *el* yra tvirtapradė dvi-balsė (mišroji).

Todel reikia sakyti ir rašyti: Laikraščiai turi daug *skelbimų* (ne apskelbimų, ne apgarsinimų); Visi *skelbimai* mokami.

(Tąsa).

I. Daila ar dailė?

1. Turime žodžių: *bailus* ir *bailė, laisvas* ir *laisvė, meilus* ir *meilė*, todėl iš *dailus* gali būti tiktai *dailė* (ai tvirtapradė, kirtis toks kaip ir žodžiuose *baimė, laimė*). Kam rūpi *dailė*, kas atsidavęs *dailei*, tas *dailininkas* (kirtis ant ai).

Daila yra nevykęs naujadaras.

II. Lošti ar vaidinti?

1. Žmonės *lošia* kortomis, lošdami vieni *pralošia*, kiti *išlošia*, kiti *atsilošia*. Žmonės kartais ir sėdi *atsilošę*, bet artistai *mėgėjai* (anaiptol ne *mylėtojai*) *vaidina* "Ameriką pirtyje," *vaidinimas* sekasi, *vaidintojai* (anaiptol ne *lošėjai*) žmonėms patinka.

III. Griežti ar groti?

Griežlė *griežia*, žmogus dantimis *griežia*, kas nemokėdamas ir smuiku *griežia*, bet geras muzikantas smuiku *groja*, jo *grojimas* smuiku ir vargonais visiems patinka, gerų *grojimų* reikia ieškoti.

Groti yra bendros kilmės su slavų *grati*, bet tai grynai lietuviškas žodis, kai-kuriuose tarmėse ir dabar tebevartojamas. Taip tvirtina mūsų žymus kalbininkas K. Būga. Bendros kilmės žodžių ir daugiau turime: *ašis-os, prašyti-prosyti, širdis-serdce, akis-oko, sniegas-snieg* ir t.t.

Graiti arba *grajyti* yra paimta iš lenkų kalbos. Palygink lietuviškus žodžius *bėda, bėdoti* (ko tu čia bėdoji), *strėlė* (medis pavasarį strėles leidžia) su paskolintais iš rusų ar lenkų kalbos *biednas, strielčius*.

IV. Siekis, mieris ar tikslas?

Siekis lietuvių kalbos dėsniais nepateisinamas. Iš veiksmažodžio *siekti* turime kalboje nors jau kita reikšmė *syki*, plg. *liežti-lyžis* (vienu lyžiu išliežiau iš akies krislą), *daužti-dūžis*, gniaužti-gniūžis (motinos dūžis sviesto gniūžis).

Iš *siekti* gali būti tik *siekimas* ir *siekinys* (stremlenije, dažnošė).

Mieris yra nukaltas iš slavų kalbos. *Siekio* ir *mierio* vietoje žmonės daugyje tarmių ir dabar tebevartoja *tikslą*.

V. Užlaikyti ar laikyti, išlaikyti?

Svečias norėjo išvažiuoti, bet šeimininkė jį *užlaikė* ligi vidurnakčio. Visus nusikaltėlius iš kalėjimo paleido, *užlaikė* tik vieną žmogudį (-zaderzat, zadržymac).

Bet: vaikai senus tėvus *laiko* ir *išlaiko* juos ligi mirties. Vaikų *laikymas* mokyklose neturtingus tėvus labai nuvargina. Mokyklos *išlaikymas* pereitaisiais metais siekė kelių tūkstančių rublių. Apskritai mokyklos *laikymas* — brangus daiktas. Sveikatai *išlaikyti* žmonės nesigaili pinigų.

Aišku tad, kad toki pasakymai, kaip: vaikai tėvus *užlaiko*, mokyklos *užlaikymas*, vaistai sveikatai *užlaikyti* yra gyvi slavizmai.

VI. *Metavonė* ar *atgaila*?

Ar jau *metavojaisi*? Nesuprantu, ką tai reiškia. — Ugi ar ėjai velykinės, ar atlikai vieną kartą metuose išpažintį? — Ne, dar *nesimetavojau* (-dar nebuvau velykinės).

Taip ir dabar vietomis juokuodami kalba žmonės. Žinoma, *metavotis* yra padarytas po lenkų kalbos įtaka lygiai taip, kaip ir *minavoti*, *garbavoti*, *šėnavoti*.

Pakūtos vietoje reikia vartoti *atgaila atgailoti* (plg. *atraja*, *atrajoti*). Kaltybės reikia atvargti, atkentėti, atgailėti. Žmogžudys turėtų visą gyvenimą *atgailoti*. Senovėje būta didžiųjų *atgailininkų*.

VII. *Antrašas* ar *adresas*?

Antrašas (kirtis ant tvirtapradės *án*, plg. antvožas *ántkrytis*, *ántspaudas*) ir *adresas* — tai dvi skirtingi sąvoki, kurių nereikėtų mišrai vartoti.

VIII. *Užkenkti* ar *pakenkti*?

Užkenkti yra gyviausias polonizmas (-zaszkodzić). Žmonės sako: žali vaisiai gali *pakenkti* (plg. *paiškadinti*) sveikatai; jie visuomet *kenkia* sveikatai. Bet áudra daug *žalos* (-iškados) padaro, žiurkės labai *žalin-gi* įnamiai (ne kenksmingi).

IX. *Vardininkas*, ne *įnagininkas*.

Sveikata yra visų pasisekimų pamatas (ne pamatu). Blaivybė yra geriausias vaistas nuo visokių ligų (ne geriausiu vaistu). Tai nėra kokios išimtis (ne išimtimi). Aš esu mokytojas (ne mokytoju). Būtų geras daiktas nuvažiuoti į miestą (ne geru daiktu). Panašiuose sakiniuose po veiksmazodžio *būtų* reikia vartoti tik *vardininkas*.

X. *Aplankyti* ir *atsilankyti*.

Kas mane *aplanko*, tą aš *atlankau* (revizita). Žmonės vieni kitus *lanko*, *ligonį palanko*.

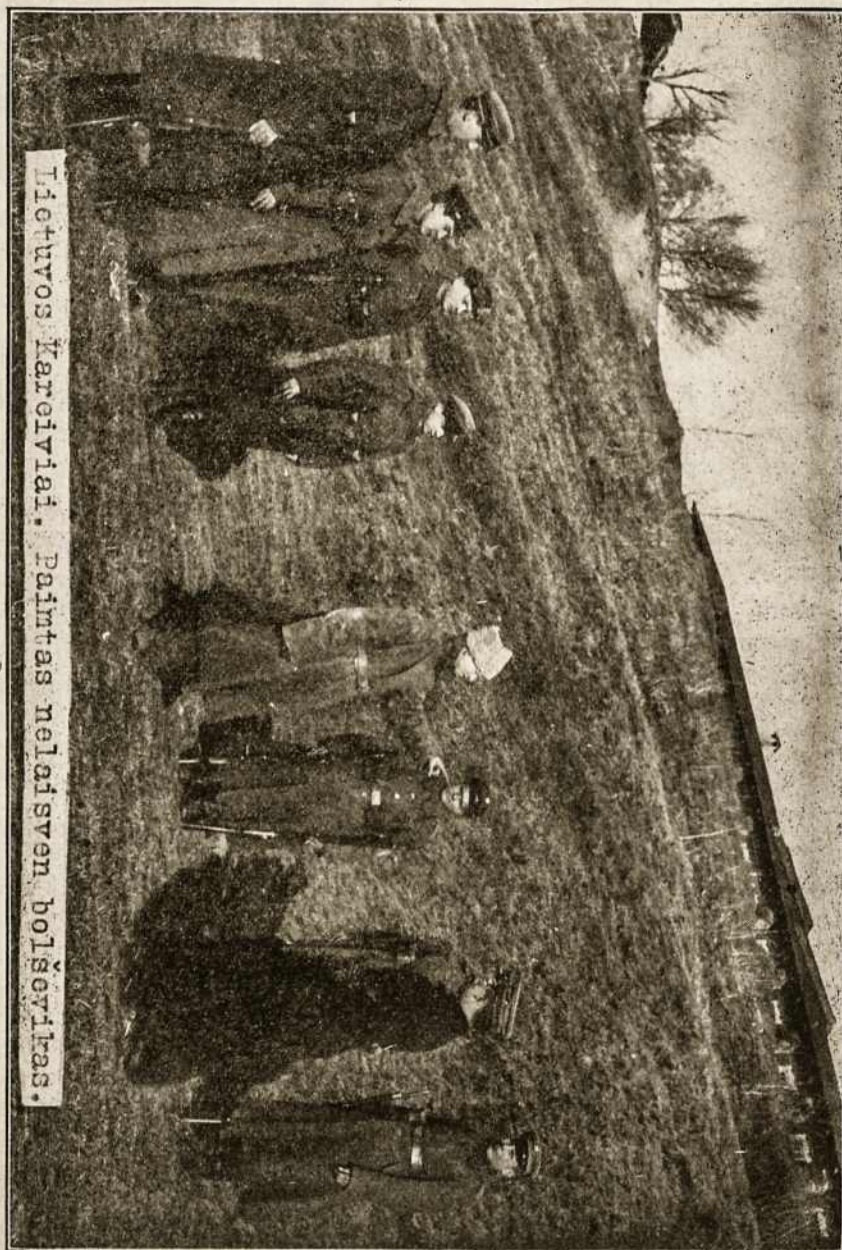
XI. *Šiauriai* ar *šiaurė*?

Žmonės žino tik *šiaurę* (*au* tvirtapradė kaip ir žodyje *laukti*). Vėjas pučia iš šiaurės (-iš žiemų), šiaurės pašvaistė (sievernoje sijanije, zorza pólnocna) ne visur matyti. Bet: *šiaurus* vėjas, *atšiauri* jų malonė (kirtis ant galūnių).

Šiauriai yra rašomojoj kalboj atsiradę nusiziūrėjus į *žiemiai*, bet žmonės taip nekalba.

XII. Reikėtų vartoti:

1. *Vienetas*, ne vienata, ne vienutė.
2. *Anuomet* (-anuo metu), *kuomet*, *tuomet* (kuo, tuo metu), bet *visumet* (visu metu), *niekumet* (nieku metu), *neilgumet* (neilgu metu plg. *neilgumet* po to, *netrukus*).
3. *Del*, bet *dėliai*; kodel, todėl, bet del ko, del to.
4. Reikia rašyti: *ieškoti*, ne *jieškoti*, del to, kad žemaičiai taria *eiškau*, *yškau*.
5. Žmonės atkreipia vieni kitų *dėmesį*, ne *domę*, vieni kitų žodžius *įsidėmi*, klauso *įdėmiai*.
6. *Vykdyti-vykdu* ir vykinti-vykinu (plg. *migdyti-migdu* ir *miginti-miginu*, mokyti-mokau ir mokinti-mokinu).
7. Valdybos *pareiškimas*, ne užrėškimas.
8. *Uždavinys*, ne užduotis.
9. *Rašalas*, ne juodylas.
10. *Kibiras* (kirtis ant *bī*), ne viedras.
11. *Grozis,io*, ne grožė (plg. *ilgis*, *plotis*, *kietis*, *sūris*, plg. kas to kiekio *kietis*, kas to sūrio *sūris*).
12. *Vaizduoti*, *vaizduoklė*, ne *vaidintuvė*. *Vaizduotis*, *įsivaizduoti* ką nors, ne *įsivaizdinti*.
13. *Susimąstęs* (plg. *susirūpinęs*), ne užsimąstęs.
14. *Pašalinti*, ne prašalinti.
15. *Elgeta* (plg. *vargeta*), ne elgėta.
16. *Pajama*, ne įeiga, ineiga.

17. *Užuot tinginiavęs, ši tą paskaitytum, — ne vietoj tinginiauti.*

18. *Krembllys, krembliauti, ne grybas, grybauti.*

19. *Juodu susituokė, susidorojo, ne susizenijo, ne apšivedė.*

20. *Žengia pirmyn, ne pažanguoja.*

21. *Per Kalėdas, per mišias, per vasaros atostogas* (vakacijos), ne laike Kalėdų, laike mišių, laike atostogų (tai polonizmas).

22. *Pakviečiau į susirinkimą* (ne užkviečiau).

23. *Paklausiau, ką jis veikia* (ne užklausiau).

24. *Poetas, o, bet programa,-os, telegrama-os.*

25. *Universitetas, fakultetas, komitetas, autoritetas* (ne universitas arba universitātė, fakultas arba fakulatė).

26. *Imnas, igiena, igieningas, omeopatiija, ostiija* (ne himnas ar gimnas, higijiena ir t.t.).

27. *Aš gailėstauju* (plg. nerimauju), ne apgailėstauju. Jis išreiškė *gailėstavimą*, ne apgailėstavimą.

28. *Vasaros vakarai* (-sievėro-zapad), *vasaros rytai* (-sievėro vostok) *žiemos vakarai* (jugo-zapad) *žiemos rytai* (jugo vostok). Taip žmonės sako. Prisigėrę rusų ar lenkų dvasios mūsų rašytojai pasidirbo *šiaurvakariūs, šiaurryčiūs, pietvakariūs* ir *pietryčiūs*.

Kai-kuriose tarmėse randame žmones pakenčiamai kalbant: *šiaurės* arba *žiemų vakarai* (-vasaros vakarai), *šiaurės* arba *žiemų rytai* (-vasaros rytai), *pietų vakarai* (-žiemos vakarai), *pietų rytai* (-žiemos rytai).

29. *Izdas* (-kazna), *izdinė* (-kaznačejs-two). Taip dabar Lietuvoje vartoja.

30. *Abejingas* (obojeṭny, rawnodušnyj). Jis visa kam abejingas (Jablonskis), plg. jis gabus matematikai.

31. *Valdininkas savo pareigą eina*, plg. *baudžiavą eina*.

32. *Slaugyti*, ne *slaugoti*.

33. *Žvilgisio* (wzor, wejrzenie), ne *žvilgesys*, plg. kiek *žvilgių žvelgė*, tiek *galvą lenkė*; vienu tuo *žvilgiu* ką jis galėjo nužvelgti.

34. *Jūra,os* (-marios); *jūrės,ių* arba *jūrės-marios* (-vandenynas, okeanas). *Baltijos jūra* (taip žmonės kalba apie Pálangą).

35. Prūsai, Prūsija, *Paprusė*. Todel Baltai, Baltija ir *Pabaltė*, ne Pabaltija, ne Pabaltikas.

KALBOS DALYKAI.

Ką reiškia prielinksniai:

pagal, sulig, pasak, iš, anot, paliai.

I. Pagal.

1. Eik *pagal* tvorą (-patvoriu); eik *pagal pat* upę (-pačiu paupiu); mūsų ganyklos tęsiasi *pagal* mišką, *pagal* girią (-pamiškiu, pagiriu).

2. Mūsų namai stovi *pagal* sodą (-paliai sodą; *pagal* tvartą yra mėšlynas (-paliai tvartą); *stok pagal* mane (-paliai mane).

3. *Pagal* savo metus jis gerokai paaugęs (-atsižvelgiant į tai, kiek turi metų). *Pagal* savo mokslą jis galėjo aukščiau pakilti (-atsižvelgiant į tai, koks jo mokslas). Jie tau išmokės *pagal* darbą, *pagal* nuopelnus (-atsižvelgdami į tai, koks darbas, kokie nuopelnai). Vyriausybė baudžia nusikaltėlius *pagal* kaltybes (atsižvelgdama į tai, kokios kaltybės).

4. *Pagal* arklį ir padaras (-koks arklys, toks ir padaras). *Pagal* svečią ir pietūs. *Pagal* žmogų ir protas. *Pagal* Jurgį ir kepurė. *Pagal* poną ir tarnas.

5. Katalikai gyvena *pagal* Bažnyčios mokslą (atsižvelgdami į Bažnyčios mokslą). Vagį apkaltino *pagal* tiesą ir teisybę (atsižvelgdamas į tiesą ir teisybę). *Pagal* įstatmę * (iuxta legem pagal įstatymą) visų teisės lygios. Teisėjas nubaudė žmogžudį *pagal* trečiąjį bausmių kodekso straipsnį (atsižvelgdamas į trečiąjį straipsnį). Mes rašome *pagal* gramatikos taisykles. Tegul man daros *pagal* tavo žodį (taip, kaip Dievo įsakymu tu esi pasakęs).

Visiems reikia melstis, bet ne visi meldziasi *pagal* Dievo įsakymą. Vyriausybės liepimu įsteigta daug naujų mokyklų, bet jos vedamos ne pagal vyriausybės liepimą. Valdininkas grasina įstatmėmis (įstatymais),

* plg. dogmė, grožmė, padermė, nuodėmė, iškilmė, domė.

bet teisėjas baudžia nusikaltėlį *pagal* įstotmes įvairiomis bausmėmis.

6. Žemaičiai dar šiaip sako: Jį *nakčia pagal* (-nakčia) palaidojo; vilko *žeme pagal* (-žeme); plaukė jūra *pagal* (-jūra). Ar suvažinėsi *nakčia pagal* į Kauną (-nakčia).

Pastaba. Rytiečiai prielinksni *pagal* vartoja su kilmininku: pagal pono ir tarnas, pagal arklio ir padaras ir t.t.

II. *Sulig.*

1. *Sulig* kate didumo (-lygus su kate). Jis buvo *sulig* manim didumo, *sulig* stalu. Vandens buvo *sulig* lieptu. Ji nori stengtis *sulig* kitais, bet negali (lygiai su kitais). *Sulig* tuo kartu, *sulig* ta diena (lygiai su ta diena, lygiai nuo tos dienos) ligonis ėmė vis silpnyn eiti. Petras *sulig* jo žodžiais nutilo; *sulig* tuo apskelbimu visi žinojos į kokias pinkles patekė. Jų ir pašaras *sulig* Kalėdomis pasibaigė. *Sulig* šv. Jurgiu pasibaigė žiema. Šiandien atsikėliau *sulig* pusryčiais (lygiai tuo metu kada reikia pusryčiauti).

2. Vyskūpas norėjo, kad kunigai sakytų pamokslus *sulig* vietos žmonių tarme (lygiai taip kaip yra kurioje vietoje kalbama). Rašant *sulig* viena tarme (lygiai taip, kaip yra toje vietoje tariama), daug gramatikos mokėti nereikia.

Teisėjas baudžia nusikaltėlį *sulig* įstotme (įstatymu, lygiai taip, kaip yra įstatyta). Teisėjas nubaudė žmogūdį *sulig* trečiuoju bausmių kodekso straipsniu (lygiai taip, kaip trečias kodekso straipsnis, lygiai su trečiuoju kodekso straipsniu).

III. *Pasak.*

Pasak kaimyno visi ūkininkai dabar daugiau dirba už bernus, o naudos kurkas mažiau turi (-taip sako kaimynas). Ir Petras, *pasak* jo, nieko priešinga neturėsiaš. Jūroje dabar, *pasak laikraščių pranešimo*, pavojinga plaukyti.

Pasak gautų žinių, rusams visur nesiseka. *Pasak laikraščių* ir gudai norį dėtis su lietuviais.

IV. *Iš.*

Gieda *iš ausies* (be gaidų); *rėžiau iš akies* (kaip man akis rodė). Sakyk, kaip bu-

vo *iš tiesų*. Ar iš *teisybės* sakai, ar meluoji? Ar iš *tikrųjų* taip buvo? Ar iš *tikro* nežinotai? Ir sūrius dabar iš *knygų* darom (kaip knygos rodo). Visus teisia jisai iš *sąžinės* (kaip jam sąžinė rodo). Mes rašome kai kuriuos žodžius iš *kilmės*, o kai kuriuos iš *garsų* (kaip mums kilmė, garsai rodo). Teisėjas teisia iš *įstotmės* (kaip jam įstotmėsįstatymas rodo).

V. *Anot.*

Jis, *anot* (*anote*) tėvo, kvailas per visą pilvą (toks buvo tėvo priežodis: kvailas per visą pilvą). Tas bernas, *anot* Petro, tikras pelų maišas (Petras tą berną vadindavo: tikras pelų maišas). Sūnus, *anot* (*anote*, *no*) *motinos betariant*, eis šunų ganyti (motina sakydavo sūnui: eisi šunų ganyti).

Anot, anote, no tada tik tėra vartojami, kada norime pasakyti kieno mintį, kieno priežodį ar kitą kokį pasakymą.

Pastaba. Galima sakyti: 1) rašome *pagal* žodžio kilmę (-atsižvelgdami į žodžio kilmę), 2) rašome *sulig* žodžio kilme (-lygiai taip, kaip žodis yra kilęs, lygiai su žodžio kilme) ir 3) rašome *iš kilmės* (kaip kilmė rodo plg. darome sūrius iš knygų; ar iš teisybės sakai, ar meluoji).

Lygiu būdu galime sakyti: 1) Teisėjas baudžia nusikaltėlį *pagal* įstotmę (įstatymą, atsižvelgdamas į įstotmę), 2) baudžia *sulig* įstotme (įstatymu, lygiai su įstatymu, lygiai taip, kaip įstatyta) ir 3) baudžia *iš įstotmės* (įstatymo, taip, kaip įstatymas rodo).

Tačiau nesąmonė būtų sakyti: *Sulig gautų žinių* vokiečiai apleido Lietuvą (-*pasak gautų žinių* vokiečiai esą apleidę Lietuvą).

VI. *Paliai.*

Mes gyvename *paliai* upę, *paliai* kelią (-visai arti upės, kelio). Jis atsistojo *paliai* mane (-visai arti manęs).

Kai-kur vietoje *paliai* vartoja *pagal*.

Rytiečiai dar ir šiaip pasako: tiesiai *paliai daržais* (-daržus) lėkė namo.

Sapnas Apie Tėvyne.

(Monologas)

(Scena vaizdina gyvenamą kambarį. Stovi stalas, ant jo laikraščiai, knygos).

ONA (ineidama pro vidurines duris, jas uždarydama, kalba): Gut nait, Džanai! Ateik vendzdei nait! (Uždarius duris ir į jas užpakaliu atsirėmus) Tai vaikinukas, toks dailus! Jo veidelis, kaip vynuolis obuolis! O jo akutės, kaip lino žiedai! O, aš myliu tuos deitus! (Velkasi viršutinius drabužius ir iš lėto kalba) O ką ši vakarą mačiau (juokiasi)! Ir kur buvau? kaip vadinasi (krapšto galvą)? O funės šou! Ak tos mergaitės, kaip jos šoko (mėgina mėgdžioti, kėlnodama kojas)! Iš pradžių lyg buvo gėda: Džianukas pasiziūri į mane, o aš į jį,— net man veidai kaisti pradėjo. (Palukėjus) Bet tai niekis, reikės priprasti, nes vėl deitą padariau. (Atsidūsta; linksmia) O kaip pradeda muving pikčierius (judamus paveikslus) rodyti, tai tuojaus ir žiūrėk kaip mergina su vaikinu meiluoja ir bučiais dalinasi. Taip mums su Džianuku bežiūrint, nejučiomis galvos ir sulimpa. Meilė! O, kiek meilės tie paveikslai atneša žmonėms, o ypač jaunimui! Puikiai vakarus praleidžia į meilę bežiūrėdami. (Užsimąsto; taiso plaukus ir veidrodi žiūrėdama, pašokdama) Ką aš atsiminiau! Ateinantį šeštadienį šokiai! Net širdį kutena belaukiant, kad tik tas vakaras graičiau ateitų! (Pasižiūri į stalą) Koki čia popiergaliai guli ant stalo? (Kilnoja laikraščius, žiūri į antgalvius) “Draugas,” “Darbininkas,” “Vytis.” Lietuvių laikraščiai. Et! kam jie man reikalingi. Ką-gi jie rašo? O galiu sakyti nieko, tiktai apie važiavimą į Lietuvą, dirbti del jos... (juokiasi) a-a-a-a! (Metą laikraščius žemėn įpykusi) Išsikraustysiu iš šito burdo (gyvenamos vietos). Šeiminkai išrodo mokyti! (Sarkastingai) Šitokie mokyti! Kada tiktai perskaito laikraščius, tuomet atneša ir padeda čia ant mano stalo, kad ir aš skaityčiau. Grinoriai (ateiviai-žaliukai)! Jie nieko nesupran-

ta, tiktai namie sėdėti. Man čia visai nepatinka. Išsimufinsiu (persikelsiu). Jie vis kalba apie Lietuvą. Ir kas ten svarbaus apie ją! Nei jos man reikia, nei aš ten grįšiu. Neuzilgo mesiu vartojus lietuvių kalbą. Nekenčiu jos! Va, anglų kalba, tai kas kita. (Pauza). Neverta grįžti, čia geriau. Ką nori pavalgai, išsigeri. O kas ta tėvynė? Angliškai jau sukaltu, moku parašyti ir paskaityti, ko daugiau reikia? (Žiūri į laikraščius) Neskaitysiu aš lietuviškų laikraščių, jie man jokios naudos neduoda. Jau aš dabar ne grinorka. Aš amerikanka! Aš miss (panelė) Ona Balsaitė... Bet visų-blogiausia, kad neišmanau, kaip savo pavardę išversti amerikoniškai, kad ir amerikoniškai nesuprastų, kad aš kitos tautos. (Mąsto) Miss... kaip čia dabar išeitų?... O! Miss Ona Bells! Taip, puikiai išeina! (Užsimąsčius, be sąmonės, paima laikraščius nuo žemės) Ir vėl čiupinėju tuos laikraščius! Juk kartą jau pasakiau sau — never (nėkuomet) jų neskaitysiu. Sudenginsiu, kad daugiau jų nesimatytų mano kambaryje. (Renka ir drasko) Šiur (tikrai) neskaitysiu. Pasakiau jes (taip), tai ir padarysiu. (Ima knygą ir mikčiodama mėgina skaityti). Žiūrėk! Jau 9 metai iš Lietuvos, o dar skaityti negaliu. (Prisikiša, išiziūri) Cat. Cat, tai bene katė, bet juk angliškai sakoma ket. (Toliau skaito) Cap. Ir čia išrodo negerai parašyta. Juk tai rodos kepurė, o amerikoniškai vadinama kep. (Toliau skaito) Knife. Ką-gi tas žodis reiškia: knife! A-a! tai peilis, kurį amerikoniškai vadina naif. (Ilgai, tylomis, žiūri į knygą, išveričia lapą, antrą) Kad skaičiau tai skaičiau, bet jei kas paklaustų, ką skaičiau, tai nei žodžio negalėčiau atsakyti. Kas iš to mano skaitymo, kad nieko nesuprantu. Ak, aš vargšė! Bet ai dunkier (aš nepaisau). Aš miss Bell atsakančiai moku šokti faks trat, tengo, šimi ir visus naujos stailos (mados) šokius. Bet aš neinu su bile kokiais šokti. Kaip išeinu su Pyteriu Ston (Stonių Petru),

tai visi nenuleidžia akių į mus bežiūrėdami. Aš puikiai pasirėdau, visi mano, kad aš moku angliškai skaityti ir rašyti. (*Susirūpinusi, krapštydama galvą*) Bet kas reiks daryti, kad angliškai mano kalbos dar nesupranta, po keletą kartų reikia jiems atkartoti. (*Laužo pirštus*) Ak, nelaiminga! Nei darbe, nei draugijoje man nesiseka. Visi apjuokia. (*Brauko ašaras*) Eičiau mokytis į vakarinę mokyklą... (*Ūmai perkeičia mintį*) Bet kam man to mokslo. Mano Džianukas ir-gi nemo-ka. Jei vyras nemano apie mokslą, tai kam čia man dar galvą sukti. (*Mostelia ranka*) Nekierinu! Galiu ir taip gyventi. Kad ir mokėsiu, vistiek reiks mirti. (*Apsidairo apie save*) Tai kas dabar aš esmu: nei miss, nei panelė. (*nusispiuana*) Tfu, kokia nemaloni mintis į galvą atėjo. (*Vaikšto, susiima už galvos aimanuodama*) O, kaip man galvą skauda nuo nemalonių minčių. (*Sėda, žiovauja, vartinėja knyga*) Ak, aš nelaiminga! Kitaip būtų, jei mokėčiau angliškai susikalbėti, mokėčiau tada ir anglikiuką prisivilioti. (*Nuleidžia galvą, atsidūsta*) Girdėjau, Džianas pirmadieniais lankosi pas Merę (Marę) prie Niger stryto (gatvės) ir jis mane tikrai nemylė, tik išjuokia. Aš jį vieną tik myliu. Bet gale kas man belieka? Nekenčiu tų lietuvių, tokie prasti, tuojaus pradeda apie Lietuvą kalbėti, grįžti ten mano apsiavedę. Net mane purto tos jų kalbos! (*Kalba iš lėto, žiovaudama*) Prasimokinsiu anglų kalbos ir tuomet apsisėsiu su angliuku. (*Migdosi. Šviesa apgęsta. Ima sapnuodama blaškytis ir kalbėti*) Džianukas... Lietuva... Nekierinu... Miss... Ona Bell...

(*Išsėina šmėkla, vaizdinanti Lietuvą, ištiesus rankas, kalba*):

Lietuva. Dukte mano! Aš tave užauginau, savo rankomis išnešiojau, savo duona maitinau, gėlėmis ir miškais dabinau, paukščių dainomis raminau!... O tu, dukte, mane apleidai ir užmiršai, mano skausmų nebegirdi!... Grįžk, dukte! Dora, šviesa ir darbštumu, tomis mano dukrų ypatybėmis, padėk man atsiekti pilnos nepriklausomybės ir laisvės! Grįžk, dukte, iš klaidų tako, grįžk prie Lietuvos! (*Lietuva atbula išsėina iš scenos. Ona pradeda judėti ir akis trinti*).

Ona. Sapnas! sapnas! Vaidinosi Lietu-

va. Saulės rūbuose, verksmingu balsu bijanti: "Dukte mano! Aš tave užauginau, savo rankomis išnešiojau, savo duona maitinau, gėlėmis ir miškais dabinau, paukščių dainomis raminau!... O tu, dukte, mane apleidai ir užmiršai, mano skausmų nebegirdi!... Grįžk, dukte!..." (*Atsistoja ir išsvaigulio suimta*) aš jos duktė! Ji manes reikalauja! Aš jos išsizadėjau ir jos žodžius po kojų mynioju. (*Kalba didelio skausmo reiškimu*) Ak, aš nedėkinga! kur dingo mano meilė prie jos? Aš esu jos duktė, gimus po šiaudiniu stogu, ten smagios ir linksmos mano jaunystės dienos paliko. (*Tiesia rankas link Lietuvos pusės*) O motina! Išilgau taves beklaidžiodama svetimais takais, užmiršau, išsizadėjau taves! (*Paima laikraščius nuo žemės, bučiuoja juos*) Žiauriai jus plėšiau, myliu jus! Lietuva mano motinė, aš tavo duktė! Šalin visos gyvenimo tuštybės! Pradėsiu lavintis, šviestis ir kodaugiausia dėl taves, tėvyne, darbuosiuos. (*Kalba džiaugsmo reiškimu*) Gimtine tu mano! Neapleisiu taves, dirbsiu dieną, naktį vis dėl taves. (*Ištiesus rankas eina Lietuvos pusės link*) Motina mano, aš grįšiu, aš tavo duktė!

(*Uždanga*).

Salomė Vasiliauskaitė.

J. S. Tautilas.

NAUJŲ METŲ NAKTYJE.

DANGUS suspaustas tamsiai pilkais debesiais. Nematyti jokios žvaigždutės šviečiant padangėje. Tik vėjas dūksta po laukus, tarytum, įpykęs puola prie šimtamečio, ramiai stovinčio, ažuolo ir pagriebęs jį savo šaltais nagais purto ir vėl, rūstaudamas, kaukdamas, it liutas, puola prie žemės ir sučiupęs sniegą glėbį neša per laukus; tai vėl, palikęs šaltą sniegą, metas prie bakūzės, pagiryje stovinčios. Atsimušęs į sieną, suvaitojęs, eina atakon dar smarkesniu inirtimu.

Toje bakūzėje matyti spinksant maža šviesa; tenai gyvena su penkių metų sūneliu jauna moteriškė. Ji sėdi prie kūrenamos krosnies, jos veidas, kuris seniau kaip rozė žydėjo, dabar išblyškęs, išbalęs, ašarų srovėmis išvogotas. Tos meilios akys, kurios jausmus žavėte žavėjo, dabar vos taką matyti tegali. Tamsūs, tiršti blakstienai, ašarų suvilginti, jas dengia. Tik vien puikumas plaukų, kurie it puikiausi šilkai dar žvilga iš po skarelės, visas kūno sudėjimo dailumas, rodo, kad būta gražios moteriškės.

O dabar visa nuvargusi, nevalgiusi ir pusnuogė sėdi prie krosnies; mažas kūdikis sėdi ant jos kelių, prisiglaudęs prie krūtinės, tarytum, angelėlis akimi nemirksėdamas ramiai žiūri į degančią krosnyje ugnį. Jam smagu žiūrėti, kaip ugnies liepsna šokinėja krosnyje, ir kaip žali elksniniai žabai sušilę spraksi, cypia įvairiais balsais; tai žavi jo jaunus jausmus, todėl taip ramiai jis ir sėdi.

Vėjas lauke vis dūksta, siaučia, suka sniegą ratu. Kartais po langu, it kūdikis pravirksta, suvaitoja, tai prie durų paklebenęs nutyla, tarytum, norėdamas išgirsti, kas viduje dedasi; tai vėl sušvilpęs po langu, kaukdamas, lekia į laukus.

Šaltis kas kartą vis darėsi žiauresnis, pro menkiausius langų ir sienų tarpelius

veržėsi į bakūžę. O moteriškė vis sėdi prie krosnies ir kas kartą vis arčiau glaudžiasi prie ugnies. Šaltis vis ėjo didyn. Štai bakūžė subraškėjo ir rodosi kas šovė į langą... Tai lango stiklas trūko nuo šalčio! Moteriškė atsiduso ir dvi ašari išsiveržė iš po juodų blakstienų ir nuriedėję per sudžiuvusį veidą, nupuolė ant kūdikio galvelės. Kūdikis, pajutęs puolančias ašaras, pakėlė galvą ir pažiūrėjo motinai į akis: "Mamytė, ko verki?" Motina prispaudė kūdikį prie savo širdies, norėdama jį suraminti, bet kūdikis vėl klausia: "Mamytė, ko verki?" Jinai atsako: "Mano mielas sūneli, esi dar per jaunas, kad viską žinotum." Bet kūdikis nepaliauja klausiąs. Motina, matydama negalėsianti kūdikio nuraminti, prispaudusi prie išdžiuvusių lūpų išbalusį, nuo šalčio pamėlynavusį veidelį, karštai pabučiavo ir pradėjo pasakoti verkimo priežastį.

— Mano mielas sūneli! Prieš ketverius metus šią naktį buvo baisus atsitikimas. Kuomet saulė jau buvo nuskenčiusi vakaruoje ir jos paskutiniai spinduliai prasišalino nuo mūsų, medžių ir triobų šešėliai, bėgdami į rytus nusvilio jo dienos šviesą, danguje žvaigždės viena po kitai pradėjo mirgėti; žmonės visi darbus pabaigę susirinko į namus pasilsėti, tuomet ir tavo tėvukas parėjo iš miško medžius kirtęs. Pavalgę vakarienę susėdome apie skobnį ir linksmi kalbėjomės, nes buvo paskutinis senų metų vakaras. Nutarėme nieko tą vakarą nedirbti, bet pasikalbėti ir pekratyti praėjusių metų darbus. Suskaitėme tais metais mūsų gyvenime padarytas klaidas ir nutarėme ateinančiais metais jų vengti. Nutarėme ateinančiais metais pirkti dvyliką margų žemės nuo Klevičkų Jurgučio, nes jau turėjome susitaupe vieną tūkstantį rublių. Mano brolis žadėjo iš Amerikos parsiuosti dar tūkstantį, tai būt ir užtekę už žemę užmokėti. Taip besikalbant senųjų metų vakaras netruko prabėgti. Laikrodė išmušė vienuoliktą valandą,

lauke oras buvo tylus, žvaigždės padangėse kaip deimantai blizgėjo, kas rodė esant didelį šaltį. Mėnulis tarytum šipsojos žiūrėdamas į žemę, kuri buvo apklotą baltu sniego patalu ir išdabinta žibančiomis, it perlais, snaigėmis. Taip mums besigėrint nakties grožė ir betėmijant kiekvieną gamtos

ti, nutarė per langą į vidų įsibriauti. Vienas vokietis, išgrūdęs langą šautuvu, ir lindo į vidų. Tėvas, pamatęs vokietį per langą lendant, pagriebęs pliauską drožė jam per galvą, kuris nusvaigęs nuo smūgio nusirito nuo palangės, it grybas nuo koto. Kiti, matydami savo draugo nuotikį, nedrįso lysti per

IŽYMIUSIEJI LIETUVOS VEIKĖJAI.

Pirmoje eilėje, žiūrint iš kairės: kun. J. Staugaitis, Lietuvos Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, kan. Alšauskas; antroje eilėje, žiūrint iš dešinės: J. Šernas, Dr. Šaulys, Dr. Puryckis, Dr. Gaigalaitis, M. Yčas, A. Valdemaras.

veiksmą, ūmai šuo sulujo ir šūvio balsas pasigirdo. Suvirpėjo oras ir baisus marinantis balso aidas atsiliepęs miške pranyko tolumoje. Šuo daugiau jau nelojo. Tėvas per langą pažiūrėjęs pamatė per sodą ateinant keturius vyrus. Aš greitai lempą užgesinau, kad nebūtų matyti, kas viduje yra. Priėję prie durų ėmė belsti. Visi tylėjome ir laukėme, kas toliau dės. Išgirdome vokiškai šnekant. Tai supratę, kad vokiečiai, mes dar labiau nutilome, alsuoti paliovėme; vien tik širdys nerimo krūtinėse, jausdamos nelaimę. Vienas vokietis, prie lango priėjęs, kasžin ką ėmė vokiškai šaukti, tur but, liepė duris atidaryti. Mes vis tylėjome, nes manėme tylėjimu nelaimę išvengsime.

Galop duris pradėjo laužti. Durys buvo drūtos, aklinai užsiveriančios, todėl negalima buvo išlaužti. Nepajėgdami durų išlauž-

langą, bet sumanė kitokiu būdu mums atkeršinti. Visi sustoję ilgai kažką šnekėjosi ir ginčinosi, galop jų vienas atsiskyrė ir greitai, dideliais žingsniais žengdamas, nusiskubino link tvartų, o kiti pasislėpė medžių šešėliuose. Tvartų duris išmušęs, visus galvijus lauk išvarė. Arklius į roges pasikinkę nuvažiavo link rūsų rubežiaus. Mes per langą žiūrėjome ir viską matėme, nes buvo šviesi naktis — mėnesiena. Matėme, kaip vokiečiai mušė galvijus, kurie nenorėjo bristi per baltą gilų sniegą ir žiūrėdami atgal bliovė, tarytum mūsų gailėjosi. Girdėjome, kaip arkliai iš kiemo bėgdami prunkštė, kaip sniegas cypė prispaustas rogių. Bet štai viskas nutilo, tarytum visa gyvybė nuo žemės pranyko. Ir mėnulis, it išsigandęs, pasislėpė už palšo debesėlio, tik kai-kada pažiūrėdavo pro debesėlio kraštus, tarsi tēmi-

jo, kas toliaus bus. Tik šunes balsas, kažkur toli pasigirdavo ir vėl užstodavo amžina tyla. Laikrodė išmušė dvyliktą valandą. — Senieji metai pasibaigė ir naujieji prasi-dėjo, — patylomis, drebančiu balsu, pasakiau. Tėvas tylėjo, tarytum žodžių nerasdamas atsakyti, tik augštin akis pakėlęs, iš gilumos širdies atsiduso ir sunkią, pavargusią galvą nuleido ant kilnojančios krūtinės. Ir vėl užstojo kapų tyla. Tik štai ūmai pasirodė šviesa. Pribėgau prie lango pažiūrėti, iš kur šviesa randasi... Pamačius, kad mūsų pirkia dega, puoliau, it perkūno trenkta, ant grindų ir kaip negyva gulėjau ir nežinojau, kas toliau dėjosi su manimi. Tik atmenu, rodosi, gulėjau minkštuose pataluose, o saldus miegas tik kutedamas širdį ypatingu meiliu balsu šnabzdėjo: "Užmigk, užmigk..."

Pajutau kaimynų perkioje, prieš ugnį kedėje besėdinti. Aš nustebau, kuomet pastebėjau, kad ne savo namuose esu. Klausiau kaimynų, kas atsitiko su manimi ir kur yra mano vyras ir kūdikiai, kad jų nematyti. Tada kaimynai man papasakojo: "Kuomet ant grindų perpuoliau, tada tėvas puolė prie durų, bet jos buvo užrištos, nieku būdu negalėjo laukan išeiti, o pirkia jau visą buvo liepsnoje paskendus. Negalėdamas durų išmušti, puolė prie lango, langą išmušęs išnešė mane lauk ir kartu vieną kūdikį, kurį glėbyje turėjau. Tada grįžo išnešti antrą kūdikį, kuris vygėje ramiai miegojo. Kuomet įėjo į vidų ir kūdikį paėmė nešti, tada lūžo pirkios lubos ir jį su kūdikiu kartu prislėgė ir ten liepsnose juodu užbaigė gyvenimą..."

Iš kūdikio akių išriedėjo ašaros ir pakėlęs galvą paklausė motinos: "Mamyte, kodėl gi kaimynai tėvelį neišgelbėjo?" "Kaimynai, suneli, sako, kuomet jie pamatę ugnį pribuvo jau buvę per vėlu... Tik radę mane su tavimi vos gyvus ant lauko gulinčius, šaltame sniege. Jie paėmė mudu ir parnešė į savo pirkia atgaivino.

— Mamyte, kas padegė mūsų pirkia?

— Vaikeli, vokiečiai eidami padegė.

— Mamyte, kas yra tie vokiečiai, kurie tokią nelaimę mums padarė?

— Vokiečiai yra tokie žmonės, kurie

turi žvėrišką jausmą ir yra didžiausi mūsų priešai.

— Mamyte, ar daug vokiečiai mums blėdies pridarė?

— Vaikeli, nėra pasaulyje tiek turty, kad galėtų atlyginti už vokiečių padarytas mums skriaudas. Jie ne vien tik mūsų triobas išnaikino, turtus išgabeno, bet jie ir kitiems mūsų broliams blėdies pridarė ir dabar tebedaro.

— Mamyte, pasakyk, kokias dar skriaudas vokiečiai darė ir daro mums ir mūsų broliams?

— Mažiutėli, vokiečiai terioja mūsų Tėvynę per amžius. Šeši šimtai metų prieš mūsų Tėvynę netokia buvo, kokia dabar yra. Jos girios buvo nepereinamos, knibzdėte knibzdėjo įvairių įvairiausių paukščių ir žvėrių. O nuo jų balsų net oras virpėjo. Pily buvo puikios, žaliais ažuolais apsodintos. Laukuose javai, kaip jūrių vilnys tik bangavo. Žmonės buvo linksmi, meilūs, mylinti teisybę ir dorą. Ginti Tėvynę kas valandą buvo pasirengę. Vokiečiai, matydami tokią gražų Lietuvos kraštą ir taip pavyzdingai rėdantis, degė neapykanta, pavydas augo jų širdyse. Kuomet neapykantos saikas prisipildė, tuomet pavirto į žvėris, pradėjo užpuldinti mūsų Tėvynę; pradėjo sėti nesutikimą tarpe mūsų brolių ir deginti jų gyvenimus, o pačius varyti į vergovę.

Šimtais, tūkstančiais kartų yra nušviete padangę mūsų Tėvynės deganti sodžiai ir pilys. Prabėgo šimtai metų, o mūsų Tėvynė vis kenčia ir dabar nėra tos nakties, kad nebūtų ant dangaus matyti raudonų pazarų nuo degančių triobų, kurias vokiečiai padega...

Moteriškė pavargusią galvą nuleido ir kelios ašaros nuriedėjo išblyškusiais skruostais.

Kūdikis savo mažutėmis, suvytusiomis rankytėmis apkabino motinos kaklą ir tarsi ramindamas sako:

— Mamyte, turėk vilties ir kantrybės iki aš užaugsiu, tuomet aš būsiu tėvynės kareivis, tuomet ją ir tave apginsiu nuo vokiečių.

Lietuvaitė Karžygi Mylėjo.

BLAŠKOSI vėjas, ūzdamas baugina nakties tamsoje kiekvieną kaimo gyventoją. Tiršti debesų kalnai slinksta vėjo pūtimu virš sodybų. Nors liūdna ir naramu klausyti šakų ošimo, bet gamtos grožė linksmina širdis visų lietuvaičių, lyg sakydama: "Sesės, jau Sielos Pavasaris!"

Tamsu visur; dangaus augštybėje nematyt šviesų, tarsi visos užgesę. Žemai juoda, nieko negirdėti, tik upėje vanduo savo kalbą niuniuoja, vingiuodamas. Pavojus gręšia keleiviui einančiam; nes klaidūs keliai, neišminti takai — nepasisekimą lemia praeiviui, kuris drįsta tamsoje vaikščioti...

Glūdi štai sesė, sulinkusi prie žemių kupsto. Žiūrį į jį dėmiai, nes jis slaptینگus jos širdies troškimus savyje dengia. Užmiršo, kad ji atėjo gaivinti savo širdies troškimų, klimpo ji į svajonių gelmes, mintys ją skandina, traukia ir vilioja ten, kur vienintelis išėjimas glūdi. Sopa jai širdį ir galutinai apalpstą.

Klajoja sesė, visą jos kūną šalti šiuurpuliai varsto. Jauna, užtat ir siela jos tyra.

Rauda vėjas nuolatos, klevo šakos siūbuoja, bakūzių stogai dreba, vietomis pasišiausę, brazda vėjo ardami. Baugu stovėti tamsoje, nejauku grįšti po pastogę, nes ir tenai viskas tyli, rodos miega — lyg išmirę!

Dvasia jos skrajoja augštybėse ir vėl eina per laukų arimus, klimpsta, ir giliai klimpsta; bet pėdsakų nepalieka, užtat ir kelio susekti negalima. Svajoja, atminti geidžia, prikelti trokšta, nori girdėti jo balsą, kuris skambėjo taip maloniai jos ausyse. Ir trokšta jausti tą glėbį, kuris nekartą ją glamonėjo. Ji išsilgusi tos meilės, kuri jai buvo išreikšta.

Atmena ji, kaip neseniai buvo laiminga, o dabar tos laimės vien tik šešėlius mato ir svajonėse kalbą girdi, bet suraminimo neranda. Atsikartoja tie puikūs reginiai, kada su karžygiu tėvynės giružėje vaikščiojo, kurioje paukštelių dainelės girdėjo, kame atbalsis skriejo į viršunes. Kaip greitai saldžios valandėlės liko pergyventomis... Nors

vėl sužels puikūs žolynai, nors vėl pražydę gėlių pumpurai kvėpės, mirgėdami, ir medžių šakose lapai drebėdami žaliuos, sparnuočiai juose lizdus kraus, gėlės vėl jaunuolių sielas vilios, — bet ši gėlė, vos pražydus, nelaiku paliesta šalnos, nebepražydės. Lapai žaliuos, bet jau žiedų nekraus.

Ji vis bėga, sapnuose klajoja. Ar ras kame ramybės? Štai girdžia šarvų atbalsius, mato atjojant karžygius. Čia jai ramiau; įtužęs vėjas jos kasų ilguosius plaukus nebeįstengia draikyti, nes ji užvėjęje ramiai glūdi ir laukia. Girdžia kalbą, pažįstami žodžiai, midumi saldinti, skamba garsiau ausysna ir glosto jos širdį. — Jo atdūsis glaudžia jos puošnią galvą, viliodamas užmigti prie jo krūtinės ir jaučia, kaip širdis liuosai plasta, nemiega ji, kuri mylėjo ir dabar tik vien mylėti mokina. Sunku širdies kalbą suprasti, nors artimiausia, tiktai ramu ir malonu yra klausytis jos plastėjimų.

Ji atbalsius net girdi, del to, kad ji gerbia jį ir už neišsiamiamą turtą laiko. Tarsi kvapas darželio gėlių budina ją. Jau mėnulis, augštai prasimušdamas taką, rauda, kad veidą jo nuolat dangsto drėgni debesys, tartum, pavydi žiūrėti, kaip lietuvaite saldžiai ilsis ant narsios meiluzio krūtinės, kurią statė gindamas savo tėvynę, gindamas ją, gynė ir savo meiluzę.

Aušta rytas, vėjas nutilsta, tamsumas pranyksta, debesys išsiskirsto, skaišti saulė teka, o nuo jos spindulių rasa naktinė blizga, kaip karoliai. Lietuvaitė vis neišbunda. Miega saldžiai, ilsis ramiai: karžygio meilėje jos širdis rado ramybę. Bet štai ji išbudo. Keliasi ir dairosi aplink. Įstabūs ir graudūs reginiai stovi prieš jos akis.

Jos skaistus veidelis, nekaltai įkaitęs, lyg rozės žiedas, puošia jos sielą, o žydrios akelės, ką neseniai buvo užmerktos, dabar tik mirga, jieško, kur dingo tas, kuriam visą savo laimę buvo pažadėjęs ir savąją jautė jame rasti.

Atsistojus svyruoja, lyg nendrė palaužta; vietoje namų, ji randasi kapuose, kur

jos meiluzio kryželio ženklas stovi ir gėlių vainikai guli ant jo žemėmis uždengtos krūtinės. Ji suprato, kad jos galva buvo ant karžygio kapo, ką pati gerbia ir puošia. Mąsto ji vien tas gėles sidabriniais žiedais vainikuose įpintas, ir atmena, kad ji dabino lietuvio kareivio kapą, gerbė jį, nes buvo pasizadėjusi jam. Jis gaivino jos širdį karštais atdūšiais; bet dabar veltui, nes mylėjusi širdis atšalo, rami, neplasta, nebekalba. Ta širdis jau netaria: "Aš tave myliu už viską labiau pasaulyje!" Ji girdi tuos žodžius, taip jausmingai tartus, tečiau negirdi aiškaus skambėjimo, tad nusiminusi tarė: "O, bernyti, nekankyk manes! Bučiuoju aš žemelę, tave priglaudusią, verkiu nuolat, ašaromis ją vilgau. Štai kasdien girgžda varteliai ir geležis bilda, tai aš ateinu verk-dama ir grįštu širdžia sopama. Sudiev, karžygi! Lik čia ramiai, sapnuoti apie Tėvynės ir tavo brolių laimę ir gerovę. Išėkis ramiai!"

P. Gurėnas.

AKMENYS.

RARTĄ pas vieną senelį atėjo dvi moteri ir meldė, kad duotų joms savo patarimą sunkiame jų gyvenime. Viena jų skaitė save didelę nusidėjėle. Kita gi sakėsi pergyvenusi visą savo gyvenimą sulyg prisakymų ir nė kokioje atskiroje nuodėmėje savęs nekaltino, — ji buvo patenkinta savimi. Senelis dėmiai klausė abiejų moterų pasakojimo apie jų gyvenimą. Viena ašarodama prisipažino jam savo didelę nuodėmę. Ji tą nuodėmę skaitė taip didelę, kad jau nebelaukė už ją nei atleidimo; kita gi pasakojo, kad nežinanti savyje nė jokių atskirų nuodėmių. Senelis tarė pirmajai:

— Eik tu, Dievo varge, už sodo ir surask didelį akmenį, tokį, kokį galėsi pakelti, ir atnešk jį pas mane. O tu, — jis tarė an-

traį, kuri neįtūt savyje didelių nuodėmių, — atnešk taipgi akmenų, kiek galėsi pakelti. Tiktai imk visus smulkius.

Moterys nuėjo ir išpildė senelio prisakymą. Viena atnešė didelį akmenį, kita pilną maišelį smulkių akmenų. Senelis apžiūrėjo akmenis ir tarė:

— Dabar štai ką padarykite: nuneškite akmenis atgal ir padėkite į tą pačią vietą, iš kur juos paėmėte, o pačios, padėję akmenis, sugrįškite atgal pas mane.

Moterys nuėjo išpildyti senelio prisakymo. Pirmoji lengvai surado tą vietą, iš kurios paėmė akmenį, ir padėjo jį taip, kaip buvo; bet antroji nė kaip negalėjo surasti iš kokios vietos ir kokis akmuo buvo paimtas ir taip neišpildžius prisakymo, pilnu maišeliu akmenų, sugrįžo atgal prie senelio.

— Taip, — tarė senelis — tas pats yra ir su nuodėmėmis. Tu lengvai padėjai didelį ir sunkų akmenį į tą pačią vietą dėl to, kad atminei iš kur buvai jį paėmusi. Gi tu negalėjai padėti delto, kad neatsiminei iš kur paėmei smulkius akmenis. Tas pats yra ir su mūsų nuodėmėmis.

— Tu atminei savo nuodėmę, nešei gėdą nuo žmonių ir savo sąžinę nuraminai, ir delto pasiliosavai nuo nuodėmės.

— O tu, — atsikreipė senelis į moterį, kuri atgal atnešė akmenis, — nusidėjai mažomis nuodėmėmis, neatminei, neišpažinai jų, o skaitydama kitų nuodėmes, vis giliau ir giliau grimzdai į sąvąsias.

— Visi mes nuodėmingi ir visi mes žūsime, jei neišpildysime sąvąsias priedermes.

L.N. Tolstoj.

Vertė J-bas.

PAŠNEKESYS.

Bridgeportietis: Pas jus, drauge, daug yra girtuoklių.

Townflakietis: Sarmatykis, drauge, taip sakyti, — juk pas jus pernai staiga mirtimi net keturi numirė.

Bridgeportietis: Et, kam čia mirusius kelti iš grabo.

ATPRATINO.

Jonas į savo kaimyną:

— Ar žinai, mano kumelka buvo atpratusi esti, bučiau atpratines ir gerti, bet nesuspėjau, mat, emė biaurybė ir pastipo.

L. VYČIŲ 17 KP. (So. BOSTON, MASS.) VALDYBA, 1919 M.

Pirmoje eilėje sėdžia (iš kairės į dešinę): M. Žukauskaitė, finansų raštininkė; Z. Gurkliutė, pirmininkė ir teatralės komisijos narė; gerb. kun. K. Urbanavičius, dvasios vadovas; O. Protašitūtė, vice-pirmininkė ir teatralės komisijos narė; Z. Geciūtė, protokolų raštininkė.

Antroje eilėje stovi (iš kairės į dešinę): J. Meškauskas, kontrolės komisijos narys; P. Rūta, izdininkas; J. E. Karosas, korespondentas; S. Motiejūnaitė, izdo globėja; V. Vaškas, svetys; A. Bendoraitis, teatralės komisijos narys; P. Miliauskas, teatralės komisijos narys.

Pažymėtina, kad šių metų L. Vyčių Valdyba smarkiai veikė organizacijos ir Lietuvos labui. Kuopa pirkto Lietuvos Valstybės boną už 100.00 ir nemažai prisidėjo aukomis į Tautos Fondą.

LIETUVAITĖS LIKIMAS.

Pranas. Ko verki, sesute?

Marė. Brolio! Jis esąs karėj sužeistas.

Pranas. Didvyris!... Ašaros nieko negelbės.

Geriau pati jį gelbėk.

Marė. Kad galėčiau ir gyvastį atiduočiau...

Pranas. Kam tiek daug! Jis tereikalauja tavo pasišventimo, tavo darbų.

Marė. O, aš jį taip mylėjau!...

Pranas. Jei mylėjai ir myli, nešk jam pagalbą kuogreičiausiai, ir išgelbėsi, — dar ne vėlu.

Marė. Kaip aš tai padarysiu?

Pranas. Paklausk. Nieko nelaukus stok po Raudonojo Kryžiaus vėliava į slaugotojų pulkus ir bematant užgydysi broliokaržygio žaizdas.

Pr. M. J.

Jeį nori žmogus daug žinoti, neprivalo daug kalbėti. Nieko nėra blogesnio, kaip opinija, kad daugkalbis. Patyrimas moko, kad beveik visi žmonės bevelija daugiau kalbėti kaip klausyti.

Niekuomet nesiduok prikaltėti padaryti bloga arba kas nedera daryti. Tokiems inkalbinėjimams visuomet reikia priešintis. Priešindamasis pagundoms, daugiau ingysi dvasios pajėgų.

Žmonės brangina žmogų tik tiek, kiek pats žmogus brangina save. Tai reiškia: kiekvieną kitas tiek tegebia, kiek užsitarnauja savo darbais, tobulinimusi, būdu ir mokslu.

Jeį arčiau pažinti neapykantos priežastis, tai pasirodys, kad tos priežastys dažnai neturi tos reikšmės, kokią joms duodame ir kad paeina iš mūsų išisvajojimo ir perdidelio išpūdingumo. Neatsargiai pasakytas žodis, nepaprasta mina, tonas, neatšargus nusigrėžimas ir t.t. gali iššaukti išpūdingų žmonių neapykantą. Su išpūdingais žmonėmis ištikrųjų sunku draugauti, kad nesusipykti. Išpūdingi žmonės patys sau gyvenimą nuodija.

Bibliografija.

ATEITIS. 2-s sąsiuvinis. Psl. 33-64. Liepos 30 d., 1919 m. Kaunas.

Putino: "Plaukėjai verpetuose" (33-35). I. Sūkurai. II. Švyturys. III. Balti paukščiai. Tai gražios, vaizdingos, sekmingos mūsų jauno, talentingo dainiaus eilės.

Vilkanasrių Dabušio Stasio surinktos: "Seinų Panemunės Dzūkų Rugių ir šiaip jau Dainos" (35-42). Visas 6 rugių daineles sudainavo Dulginųkų sodžiaus (Leipalingio vasė., Alytaus apskr.) merginos. Visas jas dainuoja (kai-kur Leipalingio ir Seirijų val. sodžiuose) viena, tęsiama, didinga, graudinga, be galo dailia, žavima daina. Tik reikėtų pačioje jų giminėje pasiklausyti ir pasigėrėti... Keletas ir kitų dainų yra prikerpta iš Vilkanasrių ir Šarkėlių (Seirijų v.) dainininkų. Vis tai pačių valstiečių dainos, užrašytos iš jų pačių lupų. Jie gi tai išlaikė etnografinės Lietuvos kultūros pradus dainoje ir savo padavimuose.

Kun. P. Dogelio: "A. A. Vytauto Endziulaičio mirčiai atminti" (42-43). "Užgeso žvaigždė, kuri skaisčiai žibėjo katalikiškosios Lietuvos akyraty ir daug daug žadėjo mūsų mylimam kraštui... Tai buvo žmogus, kursai visomis savo galėmis, apsiginklavęs mokslu ir didžiu tikėjimu, išsivadėjęs savo "aš" ir visų gyvenimo patogumų, dirbo visuomenei." Ateitininkams atgimstant, vienas pirmųjų organizatorių, K. B., būk išsitaręs: "Mūsų jau daug yra, tik dar niekas nėra miręs." Taip buvo seniau. Nūnai gi yra daug narių, o pasižventusių idėjos žmonių prigludę šalti kapai. Vienok, Vytautas, kad ir miręs, bet jo idėjos lieka gyvos. Jo darbai nenueis į kapą, bet "liks aukso raidėmis įrašyti visos katalikiškos jaunuomenės širdyse."

Pr. Dovydaičio: "Vytautui Endziulaičiui atminti" (43-46). Autorius apgailestauja, kad savo pasaulėžvalga Vytautas buvo jam artimiausias, bet gi mažai teko jam žinoti apie jos evoliuciją. Mat, tik nedaugel kartų buvo giliau išsikalbėjęs. Universitete į mokslo darbą kibo visa energija, rįždamasis imti kuodaugiausia jį interesavusių mokslų. Pr. D. sprendžia, kad iš paskesnių Vytauto prasitarimų, tai "grynasis gamtamokslis veikia jį atvedė į gamtos filozofijos ir metafizikos klausimus. Jis domėjosi ypač pasaulio kilimo, medžiagos amžinumo ar laikinumo, entropijos klausimais, tradiciniais ir naujai formuluojamais (gamtamokslio ir matematikos) Dievo buvimo išrodymais, evoliucija apskritai ir ypač žmogaus kilimo klausimu, o daugiausia gyvybės kilimo ir esmės problemoms (mechanizmas ir vitalizmas)." Iš tos srities net parašė rimtą straipsnį apie gyvybės kilimą "Ateities" X ir XI num., 1913 m. Vytautas būdamas vitalizmo ir apskritai teistinės gamtos filozofijos šalininkas, visuomet stengėsi rimtai įsigalvoti ir į priešingas nuomones. Mėgiamiausias jo mokslininkas buvo tai prof. H. Driesch (Dryšas). Vieną jo veikalą buvo recenzavęs "Draugijoje." Kviečiamas dėstyti gamtamokslį Kau- no "Saulės" gimnazijoje, neapsiėmė ir atsisakė,

bet už tat visa savo energija stėjo į visuomenės darbą. Vytautas, būdamas tikras krikščionis ir katalikas, stropiai gi rūpinosi pažinti ir istorinius krikščionybės pagrindus. Nuo pat įstojimo į universitetą jis dėmėjosi ypač Evangelijų autetingumo klausimais. Į "Ateitį" pradėjo rašyti jau pirmaisiais jos ėjimo metais dar Mariampolės gimnaziją eidamas, pasirašydamas "Mokynys E." O likęs studentu buvo uoliausias jos bendradarbis; pasirašinėjo: Stud. V. E. Vytautas Gamtininkas. A. A. Vytautas buvo tai "uoliausias ir kilniausias "Ateities" idealų skelbėjas ir jų gyvendintojas."

B. J.: "Trumputė Čekų Sunykimo ir Atsigavimo Istorija" (46-48). I. Buvusioje Austrijos Vengrijos valstybėje yra nedidelė čekų žemė. Čekų randasi per pusketvirtą milijono. Senovėje čekuose vokiečių nebuvo; nepersenai veik visi čekų gyventojai buvo "vokiečiai." Daugeliu atžvilgių čekų tautos praeitis labai panėsi į Lietuvos istoriją. Iki X amžio čekai gyveno nieko nepriklausdami. Gi X amž. jų šalis pateko vokiečių carų valdžiai ir nuo to meto vokiečiai pradėjo brukti skiepioti čekams savo kalbą ir papročius. Vokiečių kunigai įsidėję katalikų tikybos skleidėjais, pakišo čekų bažnyčioms savo kalbą, kurią vadino katalikiškąją, o "erezinę" čekų kalbą naikino. Pаметus tėvų kalbą čekų bajorams ir miestiečiams čekų kalbos neberekė ir bažnyčioms. Vien tik čekų sodiečiai tvirtai laikėsi savo tėvų kalbos. Bet suvokietėjusieji didikai baisiai del to susirūstino ir ėmė juos varyti iš šalies. Tai buvo žiauresios baudžiaivos metai. Į išvarytojų sodiečių vietas ponai ėmė keldiniti iš Vokios tikrų vokiečių ir gyvendino juos čekuose. Šiuo baisiu barbarų būdu išsigimėliai ponai žudė savo kraštą ir tautą. XIV amž. suvokietėjusioji diduomenė ėmė net čekų karaliais rinkti vokiečius. Čekų tauta buvo visur niekinama ir stumiama į skurdą, tamsybes. Suvokietėjusieji ponai bajorai čekų sodietį laikė gyvuliu. Ilgai kentė čekai tą vokiečių priešpaudą, iki netekto kantrybės. Sodiečiai, kelių drasuolių vadaujami, pasiėmė į rankas ginklo, sukilo prieš savo slogintojus. Ponai baisiai nusigando ir gaujomis dengė į vokiečių žemę. Netrukus gi vėl pagrįžo, nes sukilėlių tarpe nebuvo vienybės ir sutikimo. Sugrįžę, ponai vokiečiai, karaliaus kariuomenės padedami, numalšino sukilėlius, daugelį išžudė, o likusiems uždavė tokias sunkias prievoles ir mokesčius, jog čekų sodiečių būti ponų verguvėje buvo biauressnė už sunkiausiają katorgą. Čekų tautos dvasią galutinai sulamdė ir nuslopino... Vokiečiuose karas, kurs truko net trisdešimts metų, beveik sunaikino čekų sodiečius. Tamsūs, nuskurdę čekai, visai pamiršo savo praeitį ir protėvių kalbą. O vokiečiai ko toliau, to labiau smaugė nelaimingus čekų sodiečius. Galų gale čekams uždraudė skaityti gimtąją kalbą knygas, kad kartais nepasklystų žmonėse kokia erezija. * * * Ir tikrai būtų žuvusi čekų tauta del vokiečių žiaurumo, kad dievota karalienė Marė Teresė nebūtų pagailėjusi nelaimingųjų žmonių ir nepalengvinusi

jiems baudžios prievolių jungo. Ji-gi taip-pat su-tramdė ponus vokiečius, kurie kankino vargšus so-diečius. Nuo gražaus šio išmintingos karalienės žy-gio, prasideda čekų tautos atgimimas (Bus dau-giau).

Kun. Blado Denbickio: "Albertas Šteklis." Da-bušio Stasio vertimas (49-51). "Laisvamaniai ir protestantai dažnai kalba, kad katalikų mokslininkai proto atžvilgiu stovi žemiau už nekatalikus. Gra-žiai šį dalyką nusviečia nepersėniai mirusio filozo-fo, profesoria ir publicisto, kunigo Alberto Stoc-kl'io gyvenimas ir darbuotė." Jis gimė kovo 15 die-ną, 1832 m. Jo tėvas buvo vargingas sodžiaus mo-kytojas. Albertas Šteklis buvo stropus, sąžiningas, tikrai dievotas ir visiems malonus; netrukus tapo labai visų vyresniųjų ir draugų moksleivių myl-mas. Mokslas puikiai sekėsi ir kas-met gaudavo pirmąsias dovanas. Tačiau tas jo nekėlė į puikybę. Visi brangino jo dvasios kilumą ir būdo širdingum-ą. Jo sumanymu, dalyvaujant regensui d-rui Ernstui, kurį Šteklis vadino antruoju savo tėvu, 1841 m. susikūrė mokslo ir doros reikalams drau-gija, vardu "Aliozo Akademijs." Vėliau įsteigė draugiją "Šv. Tomo Akademijs," kuri buvo tos pa-čios rūšies, ką ir pirmoji, tik augštesniems moks-lams, ypač teologijos filozofijos studijoms. 1843 m. stojo į Eichšteto teologijos liceją. Visą laiką sek-mingai mokinosi. Dar prieš kunigo šventimus para-šė apie "Senajo Įstatymo aukų liturgiją," už kurią buvo gratuliuojamas per universiteto konkursą ir jo veikalas buvo išspaudintas Manzo knygyno, Re-gensburge. 22-IV-1884 m. įšventintas kunigu, buvo nuskirtas vikaru į Vemdingą, kur dirbo žmonių dvasios naudai, nepamiršdamas mėgiamųjų savo fi-lozofijos studijų. 1850 m. pakvietė jį vysk. Jurgis von Oettl'is į filozofijos katedrą Eichšteto semina-rijoje. Šteklis pirmiausia atkreipė savo akis ypač į filozofijos istoriją. Svarbiausias žmonių minties istorijos dalykas rodėsi jam esančios įvairių žmo-gaus kilmės, esmės ir tikslo, taip-pat ir jo santykių su kitomis būtybėmis ir būties sritimis sistemų te-orijos. To pasekme kilo pirmasis Šteklis mokslo veikalas: "Spekuliatingasis žmogaus mokslas ir jo istorija drauge su filozofijos ir teologijos pagrinda-is" (2 tom., Wurzburg, 1859). 1862 m. Munstere mirė garsingasis filozofijos prof. dr. Clemens'as, kurs patarė savo draugams, kad jam mirus, į Mun-sterio Akademijs filozofijos katedrai pasikviestų "spekuliatingojo žmogaus mokslo" autorių, kurs vė-liau buvo pakviestas ir priėmė. Munstere dešimtį metų laikė filozofijos ir pedagogijos kursus. Visi augštai vertino nepaprastą jo paskaitų aiškumą. Čia gi išleido svarbiausįjį savo veikalą: "Viduram-zių Filozofijos Istorija" (Geschichte der Philoso-phie des Mittelalters. 1864-66). Nuo 1868 m. ėmė leisti plačius savo įvairių filozofijos šakų vadovė-lius. Pirmutinis buvo tai tritomis "Filozofijos Kur-sas," kurs 1892 m. susilaukė 7-jo leidimo. Visus sa-vo veikalus paaukavo šv. Tėvui, Pijui X-ajam, už ką iš didžiojo popiežio gavo širdingą, pilną tėviškos užuojautos ir paraginimo brevę (12-X-1869). Baž-nyčios valdžia brangino Šteklį (Bus daugiau).

P. Karvelio: "Istorinis materializmas" (52-53). Po Rusų revoliucijos į madą įėjo socializmas ir dar-bo žmonių miniose veikia išsiplatinio socialdemo-

kratų mokslas. Kodel gi mes neiname drauge su so-cialdemokratais? Pirmiausia, mums turi būti aiš-ku, kas tai yra ekonominis materializmas, tas ker-tinis socialdemokratų mokslo akmuo. XIX amžio pradžioje tarp politinės ekonomijos ir istorijos ne-buvo jokių ryšių. Pikardo ekonomijos mokslo pase-kėjai vadavosi teorijos išvadais. Pesimizmo te-orijos įkūrėjas ekonomijoje Maltus nei kiek nesi-rūpino istorijos dėsniais. Tik vokiečių mokslininkas Rošeris įkūrė politikos ekonomijos mokslams isto-rinę mokyklą. Jį pasekė Vagneris ir kiti. Kiek vė-liau anglų mokslininkas Rodžers labai vaisingai pradėjo vartoti istorijoje ekonominį metodą. XIX amž. vidury atsirado mokykla, įgijusi ekonomijos materializmo vardą. Ją vadino dar istorijos mate-rializmu. Tosios teorijos sistemuotojas yra garsus Karolis Marksas, Vokietijos žydo bankininko sū-nus, socialdemokratų partijos įkūrėjas. Markso te-oriją plėtė jo draugas Engelsas; ortodoksingai jos laikėsi Mėgrigas, Loria ir Kautskis. Markso teori-ja apima dvi svarbiausi idėji: pirma, vienintėlę vi-so kultūros ir socialistinės padėties priežastį mano esant ekonomijos veiksnius, ir, antra, istorijos pras-mė ir turiniu laiko luomų (klesų) kovą. Markso te-orijos metodas nėra savas, tai tik iškeisto turinio Gegelio metodas, kurio istorija esanti procesas, ku-riam progresuojant pasaulio dvasia pažįsta save. Patį procesą sudaro trys dalys: tezis arba pripa-žinimas, antitezis arba atmetimas ir sintezis arba sutikimas. Marksas iš Gegelio pasisavino tik patį metodą ir lytį, o turinio visai skirtingo idėjo. Ide-alinę Gegelio filozofijos pusę atmetė, o idėjo savo-tišką materialinę. Pati ekonominio materialinio proceso teorija nėra susisteminta nei Markso nei Engelso — atskiros mintys išmėtytos visuose veika-luose (Bus daugiau).

L. Bistro: "Mūsų idealas ir mes patys" (54-56). Baisusis karas išblaškė ateitininkus po visur. Tuo atžvilgiu jų organizacija baisiai nukentėjo. Skau-džių skaudžiausia žala, kurios padarė karas, tai iš-auklėjimas mummyse nenoro ir nemokėjimo tvarkin-gai, nuosekliai atsidėjus dirbti darbą. Mūsų nelai-mė yra ta, kad neturim noro imtis patvaraus var-gingo, sistemingo darbo. Pirmų pirmiausia nepada-rėme jokios teigiamos įtakos savo draugams sugri-žę į Lietuvą; antra, žinoma, žmogus tuštėja ir menkėja doros atžvilgiu, nedidina arba bent nepa-laiko savo proto ir valios turtų naujais. O įstatai, berods, aiškiai sako, kad mokslas, dora, darbumas yra mūsų tikslai, kad ne vien žodžiais, bet pirmų pirmiausia darbais privalome savo pasaulėžvalgą aiškinti ir skleisti kitiems. Sunkus buvo ir tebėra mūsų gyvenimas, karas ir jo vaisiai daug mus su-gadino, bet nesiteisinkime aplinkybėmis. Tikrai var-gė ir sunkiose aplinkybėse ir tikras pastovumas tesireiškia. Nūn gi privalome jį reikšti. Tikyba, do-ra ir mokslas, tai ne tik mūsų obalsiai, bet ir mū-sų gyvenimo dalykai. Jeigu dar neįvykę, tai priva-lo išvykti. Daug padarėme, nūn gi reikalai dar di-desni, del to tai daugiau reikia ir pasidarbuoti. Tai-gi, imkimės patvaraus ir sitemingo darbo, o lavin-dami protą ir gerus palinkimus, nuosekliai gyven-dinkime savo giliu mokslu pagrįstą pasaulėžvalgą. Teesie viskas atnaujinta Kristuje, bet visų pirmiau-sia patys atsinaujinkime Jame.

Ed. Js.: "Universiteto reikalai" (56-57). Lietuviai po ilgos verguvės pradeda laisvą gyvenimą ir norėdami žengti kultūros keliu, rūpinasi, ypač valdžia, įkurti universitetą.

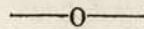
"Raštų raštai" (57-63). Tai Bibliografijos skyrius, kuriame telpa įvairių naujųjų raštų recenzijos ir kritika. Tame skyriuje teikia gausią vietą (59-63) ir Lietuvos Vyčių organizacijos organui: "Vytis." I. VI. No. 4 (61). Nesigaili nei komplimentų. Tarpe kit-ko, sako, kad viršus gražus, poperis dailus, slidus, net šlugžda verčiant — amerikietiška! (p. 59). "O "Vyčio" kalba gražiausia už visų mūsų Amerikos laikraščių kalbų" (p. 63). (Mūsų pabriežta. A. T.). Apie pačius Vyčius ir-gi puikiai atsiliepia: "Vyčiai rūpinasi šviesti Lietuvos piliečius, lavinti ir kreipti jų dvasią į dailę, auginti juose prakilingų idealingų minčių ir t.t. Amerikoje, kur tik yra gausingasis Vyčių burelis, ten yra jų vakariniai kursai, kur auklėja busimųjų Lietuvos piliečių. Be to, Vyčių jaunimas skiria sau draugais knygas ir lyrą. Vyčiai yra linkę į dailę, kur galima parodyti pasauliui garbingą Lietuvos turtą, tebesantį dar lopšy, kūdikį. Mūsų dainininkės tautos dailę išaugins jaunimas. Am. liet. tautos judėjime daugiausia dabar dalyvauja Vyčiai. Ne vieną asmenį, kuris, rasi visai buvo pamiršęs savo tautos papročius, o gal net ir brangią gimtąją kalbą, Vyčiai pritraukė prie tikrosios Tėvynės meilės. Vyčiai nušluostysią ašaras Tėvynei, pašalinsią visas skriaudas" (p. 62).

Vilkanasrių Stasys: "Iš kurių raštų galim lietuvių kalbos išmokti?" (63-64). Lietuvių kalba visiems rūpi ir privalo rūpėti. Mūsų kalbininkų kelių dešimtų metų darbo vaisiais turime pasinaudoti. Lietuvių Mokslo Draugijos išleisti Vilniuje didžiojo mūsų kalbininko, mūsų kalbos mokslo tėvo, Rygiškių Jono, Jablonskio "Lietuvių kalbos gramatika" (etimologija) pagrįs mums lietuvių kalbos mokslo pagrindus. Čia reikia dar prikergti ir-gi to pačio "Lietuvių kalbos sintaksę." Gimtosios kalbos labai gražiai pasimokysim iš Jablonskio Rusuos (Voroneže) per karą išleistos "Vargo Mokykla" (I ir II dal.). Dailia, taisyklinga klasine rašomąja lietuvių kalba yra parašyta redaguoti Jablonskio skaitymai: "Visuomenės įnamiai," "Trumpas žemės aprašymas" (III leid.) ir "Rinktinės Andersono Pasakos." Pagaliau dar vienas, be galo gražus dalykėlis yra tai Rygiškių Jono "Mūsų žodynelis" (64).

Toks tai ateitininkų organo "Ateities" atspindis. Indomus, interesingas. Teikia įvairių mokslo šakų, tikybos, istorijos dalykėlių, lietuvių kalbos, eilių, folklorio ir recenzijų. Vis tai pasižymėjusiųjų ir jaunųjų mūsų rašytojų raštai rašteliai. Mes privalome remti tą mėnesinį ateitininkų laikraštį "Ateitis" ne vien tik prenumerata, bet ir aukomis. Vyčiai puikiai galėtų prigelbėti ateitininkams. Vyčių organizacijos Centras privalėtų paskatinti ne vien tik Vyčių kuopas, bet ir plačiąją visuomenę sušelpinti moksleivius ateitininkus. Yra tam tikras Moksleivių Ateitininkų Susiėlpimo Fondas, kurio tikslas yra "gelbėti mokslus einantį jaunimą nuo dvasios ir kūno pražūties. Jis (tas Fondas) duos Tėvynei dorų ir kilnių darbininkų, iškels augštai mūsų padangėj šviesos ir gerovės žibintą. Visuomenel! Jei tau tai brangu, remk nors savo vargingais

skatikais Fondą! o visi kiti prenumeruokite "Ateitį." Moksleivių At-kų Susiėlpimo Fondo ir "Ateities" antrašas yra sekantis: Ožeškienės (Kurovo) gatvė N 3., Kaunas, Lithuania.

A. Tamoliunas.

"LIETUVIŲ DARBININKŲ KALENDORIUS."

Išleido Lietuvių Darbininkų Sąjunga.

Užpernai ir pernai L. Darb. Sąjunga išleido puikius kalendorius, šiuometinis ir-gi įvairus, turinčius, gražus, indomus. Be sužymėjimo švenčių, ypatingesnių dienų, saulės ir mėnesio ypatingų apsiereikimų, jo turinį sudaro: mintys didžiausių pasaulio vyrų apie Dievą, ir šiaip mokinančios mintys ir išsireikimai indėti kalendoriaus puslapių apačioje. Toliau seka "Prie ginklų" (J. K. eilės). "Prie ginklų, sūnūs Gedimino. Pirmyn, jūs Vytauto vaikai! Likimas laisvę sugražino, Galybės grįžta jau laikai!... "Nereik mums vokiečio, nei lenko, nereik mums ponų, nei carų! Mes vairą turim savo rankoj ir nesibaidom jau audrų! "Industrijos demokratija" (M. Durys), "Krikščionija ir moterys" (kun. P. Bučys), "Liuosybės Sargai" (Žilvičio eilės). "Štai balsas trimito po Lietuvą skamba, tiek amžių rūdijs po žemių giliai. Galingi akordai taip plaukia it banga: Jaunime, į eilę!... Šalin kraugeriai!" "Į karę" (gyvenimo vaizdelis. F. V.). "Namie padaromi vaisiniai sviestai." "Rožių klonyje" (vaizdelis. Juzė Usevičiūtė). "Tėvas gizeliu" — kun. Adolfas Kolpingas." (Kaz. Vidikauskas) Kaip penėti mažus vaikus." "Ką sako garsūs vyrai apie mėsos ir augmenų valgį" (V.). "Kūdikių priežiūra vasaros laiku." "Nuo kaip senai yra žinomos darbininkų ir amatininkų unijos" (J. V. Kovas). "Velnias darchytojas" (eilės. V. Gudienė). "Margumynai" ("paraginimas," "kaip pirmieji žmonės sumanė duoną kepti," "kaip jau senai yra žinomi automobilai," "sąjungos teisėjas" (J. V. Kovas). "L.D. S. reikalai" (kuopų raštin. adresai, centro valdybos adresai). "Informacijų skyrius" (Amerikos ir Lietuvos lietuvių laikraščiai; įvairių organizacijų, biurų Amerikoje ir Europoje adresai). "Legališkos šventės" (Amerikoje švenčiamos). "Gyventojų skaičius didžiausiuose miestuose pasaulyje." "Gyventojų skaičius Suv. Valstijose."

Kalendorių puošia paveikslai: 1. L.D.S. IV Seimo delegatų; 2. M. Krupavičiaus, Liet. Krikščionių Demokratų Partijos pirmininko ir įžymaus darbuotojo tėvynės dirvoje; 3. A. Stulginsko, buvusio Lietuvos žemės ūkio ministerio, įžymaus krikščionių demokratų veikėjo; 4. Vytauto Bičiūno, Liet. Kr. Dem. veikėjo, "Laisvės" redaktoriaus ir įžymaus darbuotojo; 5. Lietuvos kariuomenės priesaikos vaizdelis; 6. Kun. J. Vailokaicio, Liet. Katalikų Centro pirmin.; 7. Panevėžio skurdą piešančio vaizdelio; 8. Panevėžio gyventojų manifestacijos prieš Lietuvos okupantus; 9. Jono Valantiejaus su sūnumi ir dukte, muzikantų; 10. Alijantų misijos prie lietuvių orlaivio Kaune; 11. Kun. prof. Pr. Bučio, "Draugo" redaktoriaus, įžymaus darbuotojo; 12. J. A. Dudonio, S.L.R.K.A. 142 kp. pirm.

Silpnoji L. D. Kalendoriaus pusė — tai daugybė korektūros klaidų. Ta silpnybė buvo ir pernykščiam. Ypatingai klaidų verta išvengti tokiuose leidiniuose, kurie ilgai būna žmonių rankose.

Kalendoriaus kaina 25 centai. L. Darbininkų Sąjunga, taip pigiai parduodamu kalendoriumi, duoda visuomenei gražią, naudingą dovaną.

J. Buivydis.

Kovos Krikštas.

(tąsa).

Ir iš tiesų jau buvo laikas. Atbalsis miške aiškiai rodė kaž-ką panašų į arklių prunkštimą. Kai kuriam laikui praslinkus galėjai suprasti raitų trepsėjimą. Aišku buvo, jog raudonieji pastebėję, kad jų priešas neskaitlingas, išdrįso eiti pirmyn ir jau eina atsargiau. Bet trepsėjimas pasigirdo ir kitame miško šone. Paragius pasiklausė ir pamane, kad tai yra tas pats trepsėjimas, tik jo atbalsį nuneša kitur. Medžių viršūnės nusidažė raudonai. Matyt jau saulė leidė savo pirmus spindulius. Visi daiktai gavo aiškį išvaizdą ir jau į mišką galima buvo žiūrėti tolym.

Bet kas tai?... Jaunuoliai net kruptelėjo! Pirmi raudonųjų raiteliai pasirodė pro retai iškirstą pakeliui mišką, netoliau kelių šimtų žingsnių. Visi galvotrukčiais suskubo. Paragius greitai suklabino kulkosvydį ir miške pasigirdo nepaprastas trenksmas. Kiti Paragiaus draugai skubiai pliaukštelėjo iš šautuvų. Per mišką praėjo ištisas šautuvų trenksmo gaudesys, tęsdamos ilgai, ir besiliedamos kaip upės vilnys tai balsiau, tai tyliau. Išrodė lyg miške iššovė ištisa armija.

Raiteliai suskubo. Pro medžius matėsi, kaip nušoko nuo arklių ir, slėpdamies už medžių, ėmė šaudyti. Prasadėjo rugiapiūtė.

Paragius žaidė kulkosvydžiu paleisdamas kartais po kelioliką šūvių, o kiti leidė šovinius be skaičiaus. Bet ir raudonieji, nors bijojo arčiau lįsti, bet, nujausdami, kad jų jų jėgų daugiau, neperstojo pliaukškėti. Juozas kai kuriam laikui perstojo šaudęs ir kovos triukšme stengėsi prisiklausyti. Nuo įvairaus trenksmo ten ir čia miškas be per-

stojaus užė. Balsas linkdavo, kaip jūrų vanduo. Švino bitelės švaistėsi, tai traukdamos uždūšinę, tai švilpdamos, tai kitokią kaž-kokią gaidą, į kurią žmogus negali tinkamai įsiklausyti. Lėkdamos jos užgaudavo medžių šakas ir retkarčiais tai viena, tai kita nukirsta šakelė krisdavo žemėn. Kartais vėl kulipkos švirksėjimas medij pranykdavo, nutrūkdavo, tartum medis tą švirksėjimą pasigaudavo. Kitos vėl prašvilpdavo visai, visai arti ausų, viena, rodėsi, net nudegino Juozui skruostą. Bet Juozas visai neatkreipė į tai atydos. Užsislėpęs už vieno storo medžio, įbedęs akis į judančius šešėlius bolševikų pusėje, leido be skaičiaus ugnines biteles į juos. Ir iš ko Juozas net pats stebėjosi, kad nemaž nebuvo baisu.

Šovinių buvo pakankamai. Kulkosvydis klausė Paragiaus rankos, kartais užgiedodamas malonią dainelę. Šautuvai pliaukškėjo. Rodėsi, jog šiame miške, norint, galima ir visą raudonųjų armiją iškloti. Bet viena smulkmena buvo pamiršta. Ir ji nedavė pasinaudoti taip puikiai pastatyto dalyko vaisiais.

Dalykas tame, kad nebuvo atkreipta atydos į trepsėjimą, girdimą kitame miško šone. O kas paskum atsitiko? Nuo šalutinio keliuko staiga pradėjo šaudyti, o kai atyda buvo atkreipta, tai jau matėsi raudonieji už kokių keleto šimtų žingsnių. Aiškiai buvo girdėti jų komandos:

— "Tovarišči, v ataku! vperiod, Ura!"

Pasilikti vietoje būtų neišmintinga buvę. Reikėjo kuogreičiausia trauktis.

Paragius dar šaudė, bet jau traukdamas kulkosvydį vezimo linkui. Juozas su Povilu jam padėjo. Įtraukę kulkosvydį duobėn tuojau jį ir į roges įriogolino. Tuotarpu gi kiti kuosmarkiausiai šaudė, kad apgynus ir save, ir kulkosvydį nuo raudonųjų puolimo.

Juozas skubiai atrišo arklį nuo medžio. Arklys šokinėjo, stijos piesta ir pasijutęs liuosas esąs, kiek kojų turėjo, šoko iš vietos, vienu matu išvilko roges iš duobės ir pasileido bėgti, vis ugniųjų bitelių persekiojamas.

Bet čia su Juozu didelė nelaimė atsitiko. Jis tegavęs užsėsti ant krašto rogių, arkliai smarkiai truktelėjus, inercijos teise, kuvirsčioms išlėkė iš rogių, visi gi kiti su-

kniubo ant nosies. Vadžios pasileido ir arklys, pajutęs, jog pora bitelių prazvimbė pro ausis, dideliausiais šuoliais nunešė roges tankumynan ir iškritusiam Juozui tik tepasimatė rogių užpakalis ir kaip matai išnyko iš akių. Arklys nei tiek. Kada Juozas pakėlė galvą, jis buvo neapsakomai blogoje padėtyje. Šautuvą jis paliko vežime, ir nors šovinių turėjo, bet kam jie dabar ir reikalingi buvo! Raudonieji plėšikai jau visai arti.

Pasirodė jam akyse visas jo dabartinis padėjimas. Paims jį bolševikai ir ką su juo mi padarys? Plaukai jam pasišiaušė, šaltas prakaitas išpylė. Ne todėl, kad jis bijojo mirties. Ne, mirties jis nebijojo, bijojo jis tik mirtį bereikalo, visai ne kovos lauke, be garbės, kuri tėvynei negali atnešti jokios naudos.

Juozas atsargiai pasikėlė ir apsižvalgė. Raudonieji pastebėjo karžygių pasitraukimą ir nebešaudė, tik susibūrdami žygiavo prie Juozo atkišę šautuvus. Netoliese Juozas pastebėjo kaž- kokį pagalį. Išpradžios jokios ir atydos į jį neatkreipė. Ir ką jam dabar galėjo rūpėti kaž-koks kvailas pagaly! Bet po valandžiukės akys, tartum užkerėtos, vėl nusikreipė į tą pagalį. Nenoromis, nieko nemanydamas, prisiziūrėjo į tą pagalį ir jam net kvapą iš džiaugsmo užspaudė. Pajuto tartum išgelbėtas būtų. Jis pamatė, jog tai raikinės granatos būta. Skubiai sugriebė tą didžiausią turtą ir kiek lengviau atsidūso. Bet greit ir vėl nuliūdo. Tos granatos juk jam pakaks tik vienam sykiui, o ką paskum reiks daryti? Bet reikėjo jam kas nors daryti, nes krūva raudonųjų jau buvo visai arti. Pastebėję vieną ir nebebijodami jo, žinodami, jog vienas lauke ne kareivis, be jokios baimės prie jo ėjo. Juozo krūtinėje milktelėjo griežčiausias pasiryžimas. Jis greit atsuko granatos atsargą ir pasistiepęs metė į krūvą besiartinančių žmonių, o pats iššokęs iš duobės, sukryžiuavo kojas, susiėmė už pirštų ir pradėjo keliu nuo kalno riedėti žemyn. Už kelių sekundų pasigirdo baisus trenksmas. Tarpe bolševikų pakilo riksmas ir traukšmas. O Juozas, vos neapalpęs, nuriedėjo kaip kulys pakalnėn, pašoko ant gyvų kojų ir pasilenkęs bėgo pagal krūmus, kiek kulnys lei-

do. Bebėgant jam kaž-kas įgėlė rankon ir jis pajuto, kad rankovėje šlapia. Bet jis į tai neatkreipė atydos. Reikėjo nuo švininių bitelių bėgti ir galvoti nebuvo kada. Jis pakliuvo ant žinomo takelio ir kiek krūtinė leido, nubėgo į artimiausią kaimą, išoko pirmam kieman, pargriuvo ant slenksčio ir... neteko sąmonės...

Tų namų šeiminkė ruošėsi apie viendus, kaip įgriuvo Juozas. Išsykio ji išsigando, bet kai priėjo arčiau, kaip gi nustebo: pažino brolio sūnų. Greitai apšlakstė apalpusiam veidą ir pašaukė vyrą, kuris rengėsi važiuoti malūnan. Vos tik Juozas atsigavo, tuoj šcko ant kojų, apsižvalgė ir sušuko:

— Vežkit mane greičiau iš čia, aš pebėgau nuo bolševikų, jie vejas!... — ir vėl kuo neapalpo.

Šeiminkai tuoj suprato, kame dalykas. Greit perrišė ranką ir suvynioję į kailinius, kaip arklys gyvas, išnešė iš po pat bolševikų nosies. Jį nuvežė į miestą, kame jau buvo mūsų kareivijos. Jų pagalba Juozas pateko į Kauną, kame buvo ligoninėje, iki pasveiko. Ranka buvo tik per minkštimą peršauta, todėl daug nereikėjo kentėti, kol pasveiko.

* * *

Paragių, ir draugus arklys nešė per laukus, miškus, griovius, kol galų gale prinesė prie vieno miestelio. Ten mūsų didvyriai susidėję su vietos savanoriais, pastojo į N... srities apsaugos būrį, kame lupo bolševikams kailį, koja prisimindami. Visi stebėjosi jų narsumu. Draugai sykiu atvažiavusieji irgi neatsiliko. Jie apie Juozą ilgą laiką nieko nežinojo, iki Piplys nuvažiavo Kaunan, gavęs nedidelę žaizdą kojon. Ten jis iš netyčių užėjo Juozą ligoninėje. Ir tokiu būdu visi sužinojo, kame kas yra. Paragius vieną kartą gavo laišką iš Juozo, kuris jam rašė:

Mielas Jonai!

Labai apsidžiaugiau, sužinojęs iš Piplio, kame esi. Aš jau beveik pagijau ir greit išeisiu iš ligoninės. Na, ką, ar atsimeni tas kulipkas, nuo kurių jus arklys nunešė. Man vis tik pasisekė pasprukti. Mat tu pametei granatą, kuri ir išgelbėjo mane nuo bolševikų, nors ir teko man viena švininė bitelė. Ar netiesa, jog tos pirmos kulipkos, tai buvo

tikras pašventinimas mus į kareivius. Man labai smagu, kad teko dalyvauti kovoje tarp pirmutinių del laisvės. Šiaip jau gyvenu nieko sau. Gulėdamas ligoninėje irgi prisiziūrėjau, kaip mūsų tautoje tas tėvynės meilės žiburėlis įsidega į didelį gaisrą. Tą tėvynės meilę parodom ne tik mes vyrai, bet ir mūsų moterys. Teisybė, dar moterų batalionų nėra, bet jos irgi neatsilieka. Štai kad ir mūsų ligoninėje. Yra daug sesučių, atsitraukusių nuo pasaulio linksmumų ir atsidavusių tėvynės gynėjų slaugymui. Pavyzdžiui, kad ir viena sesutė. Tai, žinai, pinavijų gėlė, ką tik išsiskleidusi: nedidelio ūgio, apvaliu skaisčiai raudonu veideliu, o meilumas: kaip dangaus aniolas. Kad tu žinotum, kaip ji palengvina mūsų karžygių kančias kentėti. Jos meilus veidelis gailestingai išiziūri į kiekvieną ligonį, norėtų atsiduoti kiekvienam visa savo siela. Visi ligoniai nuo jos be proto; yra ji vadinama mažute-gražute. Kaip ji įeina į kambarį, tai, rodos, stebūklingo balzamo atsiranda, visiems ligoniams tartum sveikatos atsiranda, visiems ūpas gerėja. Kiekvienas ligonis, ją matęs, neužmirš jos iki grabo lentos. Vardas to dangiško aniclo Stasė (tik nesumaišyk ją, saugok Dieve, su Panevėžiške Stase, — nėra visai panašumo!), pavardės niekaip negalėjau sužinoti, tik sužinojau, kad ji Voronežietė, gimnazistė. Tai matai: gimnazistės nuo gimnazistų neatsilieka. Aš, pats žinai, ant kiek rambus esu prie meilės, bet prie jos visai sutirpau. Einu net iš proto. Blogai, kad anksčiau neišmokau su merginomis meiluotis. Labai dabar pritiktų.

Tiek šiam sykiui. Bet žinai yra daug tokių merginų, kurios uždega karžygių krūtinėje tikrus Tėvynės meilės jausmus. Man kyla stipri viltis, jog kaip ten Lietuvai neteks kęsti ir žūti, ji išeis sveika ir gyva.

Taigi iki pasimatymo. Lauk mane jūsų karuomenėje. Mušime bolševikus, kad jiems nugarkauliai braškės.

Sudiev, tavo ištikimas draugas

Juozas Jaselionis.

Kaune, II—7—19.

Perskaitytes tą laišką Paragius tarė sau:
— Ė-ė, a-a, išimylėjai, broliuk, tu iki

ausų į ją. Dabar nei botagais nuo jos tavęs neatgrąsysi. Mat, kaip sutirpęs, visą lapą pritepė apie jos gražybes. Na, gerai, gerai! Bet kad tu grįztum kuogreičiau pas mus, tai kad vėl mes užgriežtumėm ant lakštingalos bolševikams, tai išlėktų tau iš galvos ir visi dangaus aniolai!...

Karo mokykla,
15—V—19.

(Galas).

MOKYKLŪJE.

Mokytojas: Delko jūrų vanduo sūrus?

Mokinys: Delto, kad jame daug silkių yra.

* * *

Teisėjas: Kas tave čia atvedė?

Raulas. Sargybiniai!

Teisėjas. Ir vėl girtas?...

Raulas. Abudu.

VYTIS ANT. MUREIKA,

Liet. Vyčių 5-tos kp. pirmininkas, L. V. Chicago Apskr. Dram. Ratelio pirmin., uolus veikėjas katalikų dirvoje.

— Iš Centro Raštinės. —

Atlikime savo pareigas.

Trečiuose metuose savo gyvavimo pradėjome leisti organą "Vyti." "Vytis" nuo pat gimimo rūpinosi auklėti jaunime dorą, prakilnią dvasią, skleisti krikščionišką ir tėvynės meilę.

Pirmi "Vyčio" numeriai, sulyginus su dabartiniais, tai buvo menkučiai. Augant mūsų organizacijai, stiprėjant jaunimui, sustiprėjo ir mūsų organas "Vytis." Ir šią dieną mes, Vyčiai, galime pasididžiuoti, kad organas "Vytis" užima įžymią vietą tarpe Amerikos lietuvių laikraščių. Šiandien "Vytis" ne vien rūpina organizacijos reikalus, bet ir visuomenės. Kiekvienas, kuris pavar-to "Vyti," pripažįsta jį rimtu, naudingu laikraščiu. Šiandien "Vytis" yra katalikų visuomenės žurnalas.

Dažnai gauname laiškų iš užrubežių, kuriuose džiaugiasi "Vyčio" turiniu ir taisyklinga lietuvių kalba. Mums dabar tik reikia platinti "Vyti." Jeigu mūsų organas užima įžymią vietą tarpe lietuvių laikraščių, tai reikėtų, kad jo ir skaitytojų skaičius būtų gausingas. Esame rašę, kaip išplatinti "Vyti," kaip padauginti jo skaitytojų skaičių. Tam sumanymui išgirdome prielankius pritarimus spaudoje nuo: *Švelnučio*, *Alfo*, *Cirūno* ir kitų, jie prisiuntė ir po kelias prenumeratas.

Paskutiniaisiais laikais savo draugams bei pažįstamiems užprenumeravo "Vyti" ir pinigų prisiuntė sekantieji:

A. Domeika (užprenumeravo) A. Aštrauskui gyvenančiam Canadoje; J. Šlikas — K. Povilaičiui So. Bostone; V. Sadauskas T. Sadauskaitei Lietuvoje; O. Aleliunieinė užpren. P. Jukniui ir J. Šumskiui Lietuvoje; Ant. P. Nevidauskas — St. Mataičiui ir J. Žukui Rochester, N. Y.; P. Draugelis — Ant. Draugeliui Lietuvoje; J. L. Nadzeika — D. Kašėtai New Yorke; J. A. Janulis — K. Stravinskiutei Pittsburgh, Pa.; J. Kisie-

lius — O. Vilčiukienei Providence, R. J.; J. Spranaitis — broliui Antanui Lietuvoje; P. Gurėnas užpren.: T. Guriniutei Lietuvoje, J. Milienei Canadoje ir M. Sepilenei Phila., Pa.; R. Saurapas — O. Mažeikiutei Maount Clair, N. J.; J. Banišauskas — M. ir St. Bennis gyvenančiom Reading, Pa.

Pažymėtina, kad valparaisiečiai moksleiviai jau beveik visi "Vyti" užprenumeravo. Dauguma jų į Lietuvą. Tad visi, Vytės ir Vyčiai, trumpame laike suraskime "Vyčiai" nors po vieną skaitytoją. Lai "Vytis" skrenda į visas šalis, kur tik yra lietuvių!!

NAUJI NARIAI.

(prisirašę prie L. Vyčių organizacijos ir užregistruoti Centre po 7-jo Seimo).

(Tąsa iš numerio 12 (69)).

Prie Centro:

1 (71) kun. A. Jurgaitis, 2 (72) kl. Juozas Čižauskas, 3 (73) V. Sadauskas, 4 (74) Antanas Domeika.

Prie 3-čios kp., Philadelphia, Pa.:

1 (75) Jonas Grigaitis, 2 (76) Veronika Dvareckitė, 3 (77) Ona Lenauskaitė, 4 (78) Emilija Katilaitė, 5 (79) Antanina Kazelskiutė, 6 (80) Juozas Sungaila, 7 (81) Pranas Krikštanas, 8 (82) Vincas Kailiunas, 9 (83) Vincas Pikūnas, 10 (84) Antanas Balčiūnas, 11 (85) St. Olbikas, 12 (86) Valerija Kučikaitė, 13 (87) Emilija Balčiūnaitė.

Prie 6-tos kp. Hartford, Conn.:

5 (88) Petras Jankauskas, 6 (89) Stasys Rinkevičius.

Prie 12-tos kp. New York, N. Y.:

1 (90) Antanas Menkevičius, 2 (91) Ona Kvietkutė.

Prie 13-tos kp. Chicago, Ill.:

1 (92) Liudvisė Jundulaitė, 2 (93) Magdė Sėdienė, 3 (94) Steponas Slušnis, 4 (95) Petras Varanauskas, 5 (96) Kazys Letukas, 6 (97) K. Ivynskas, 7 (98) E. Schultz.

Prie 17-tos kp. So. Boston, Mass.:

2 (99) Jonas Glineckis, 3 (100) Zigmąs Klappauskas, 4 (101) Jonas Jokubauskas, 5 (102) Steponas Kneizis, 6 (103) Ona Jankienė, 7 (104) Julė Zardeckiutė, 8 (105) Marė Vilkauskutė, 9 (106) Petras Grinkevičius, 10 (107) Jokubas Varaitis, 11 (108) Julė Luinys, 12 (109) Besė Gedraitaitė.

Prie 18-tos kp. Cambridge, Mass.:

2 (110) Ona Plauskiutė, 3 (111) Juzė Aksomaičiutė.

Prie 20-tos kp. Nashua, N. H.:

1 (112) Zofija Galiniūtė, 2 (112) Bronė Lučiniūtė, 3 (114) Marė Barnatavičiūtė, 4 (115) Marė Kasparavičiūtė, 5 (116) J. Trainevičiūtė, 6 (117) Alena Marciniūtė, 7 (118) Ona Nadzeikienė.

Prie 25-tos kp. Cleveland, Ohio:

1 (119) Petras Jacka, 2 (120) Jonas Aknovich, 3 (121) A. Žitkevičius, 4 (122) Antanas Kalvaitis, 5 (123) J. Pužas, 6 (124) V. Batutis, 7 (125) J. Macijauskas, 8 (126) J. Kimežis, 9 (127) Kazys Miliauskas, 10 (128) Antanas Praškevičia, 11 (129) Antanas Diegutis, 12 (130) Elzbieta Matulevičiūtė, 13 (131) Vincas Stankevičia, 14 (132) Feliksas Kvėdaras, 15 (133) Vincas Zukas, 16 (134) S. Saimonas, 17 (135) Jonas Kemėžis, 18 (136) L. Aleksėjūnas, 19 (137) J. Ivaška, 20 (138) Marė Janušaitė.

Prie 28-tos kp. Spring Valley, Ill.:

1 (139) Vladas Stonis.

Prie 29-tos kp. Newark, N. J.:

1 (140) Julius Adomaitis, 2 (141) Adomas Andriulionis, 3 (142) T. Burneika, 4 (143) Feliksas Mezveckas, 5 (144) Rokas Urbonas.

Prie 41-mos kp. Brooklyn, N. Y.:

1 (145) Jieva Zukiūtė, 2 (146) Ona Zukiūtė, 3 (147) J. Vanagiūtė, 4 (148) Juozas Petkus, 5 (149) Alena Alynūtė, 6 (150) Petronė Mazakiūtė.

Prie 49-tos kp. Brooklyn, N. Y.:

1 (151) Juozas Karalius, 2 (152) Šeskauskiūtė, 3 (153) Jonas Šimkus.

Prie 51-mos kp. Sheboygan, Wis.:

1 (154) St. Jankauskas.

Prie 55-tos kp. Indiana, Harbor, Ind.:

1 (155) Juozas Rimkus, 2 (156) Jurgis Bičunas, 3 (157) Ona Erkmonienė, 4 (158) Eleonora Aukselevičiūtė, 5 (159) Rozalija Bulaikienė, 6 (160) St. Laurinas, 7 (161) Povilas Vaišnora, 8 (162) Vincas Ciparis, 9 (163) Domininkas Eisminskis, 10 (164) Povilas Buda.

Prie 58-tos kp. Tamaqua, Pa.:**(Perorganizuota)**

1 (165) Juzė Piličiauskiūtė, 2 (166) Ona Nuklis, 3 (167) Stela Kudžius, 4 (168) Antosė Blonskis, 5 (169) Alena Kudžius, 6 (170) Julė Stankauskas, 7 (171) Adelė Sagaitis, 8 (172) Paulina Karpavičia, 9 (173) Petras Gudaitis, 10 (174) Jonas Šimkonis, 11 (175) Jonas Išganaitis, 12 (176) Albinas Stankus, 13 (177) Adomas Andrijauskas, 14 (178) Jonas Butkevičius, 15 (179) Matas Vitkauskas, 16 (180) Povilas Valinkevičia, 17 (181) Petras Juškevičia, 18 (182) Albinas Bergelis, 19 (183) Jonas Gudiniavičia, 20 (184) Balis Andriukaitis, 21 (185) Jonas Gurnavičius, 22 (186) Petrė Andžiūtė.

Prie 61-mos kp. Paterson, N. J.:

1 (187) Marė Faltinaitė, 2 (188) Jieva Jasulaitė, 3 (189) Marė Pališauskaitė, 4 (190) Vladas Ulčinskas.

Prie 68-tos kp. Wanamie, Pa.:

1 (191) Juozas Šukvietis, 2 (192) A. Bružaičiūtė, 3 (193) Feliksas Karpavičius, 4 (194) Antanas Bijunas, 5 (195) Jonas Kašėta, 6 (196) Juo-

zas Latonis, 7 (197) Jonas Andriukaitis, 8 (198) Jieva Sliuzeliūtė.

Prie 69-tos kp. Pittsfield, Mass.:

1 (199) Andrius Ramonas.

Prie 80-tos kp. St. Louis, Mo.:

6 (200) Jonas Bartuška, 7 (201) Juozas Ladišis, 8 (202) Ona Burtinkaitė, 9 (203) Leonas Lazdauskas, 10 (204) Darata Raškevičiūtė.

Prie 82-ros kp. Gary, Ind.:

1 (205) F. Kunickaitė, 2 (206) Juozas Vainoras, 3 (207) B. Stankaitis, 4 (208) Juozas Gašćickas, 5 (209) Juozas Vingis, 6 (210) F. Kančauskas,

Prie 84-tos kp. Chicago Heights, Ill.:

1 (211) St. Povilauskis, 2 (212) Alena Žiukaitė, 3 (213) Petras Kumpis, 4 (214) Juzė Levickaitė, 5 (215) Agota Kraučiniūtė.

Prie 86-tos kp. Du Bois, Pa.:

1 (216) Marė O. Amsėjūtė, 2 (217) Marė Amšėjūtė, (prisirašiusios prieš 7-tą Seimą).

Prie 88-tos kp. Donora, Pa.:

3 (218) Alena Nainiūtė, 4 (219) Kastė Jačkaitė.

Prie 100-tos kp. Amsterdam, N. Y.:

19 (220) Juozas Kazlauskas, 20 (220) Jonas M. Kaselis, 21 (222) Bronius Padvilikis, 22 (223) Petras Pakuckis, 23 (224) Anelė Jačauskaitė, 24 (225) Apalionija Guščiūtė, 25 (226) Nikodemas Jankūnas, 26 (227) Antanas Žiugžda, 27 (228) Juozas F. Raila, 28 (229) Salomė E. Vasiliauskaitė.

Prierašas. Po septintojo Seimo Centre užregistruota du šimtai-dvidešimt-aštuoni nariai. Čia paduota tie nariai, kurių kuopos prisiuntė aplikacijas. Daugiausia prisirašė spalių, lapkričio ir gruodžio mėnesiuose. Randasi ir tokių kuopų, kurios priimdamos narius neišpildo narių aplikacijas (19-ta kp. Baltimore, Md., 8-ta kp. Roseland, Ill.). Joms buvo pranešta, kad naujų narių, kuriuos priima, priduo-ty Centrai aplikacijas.

Laikas visoms kuopoms laikytis disciplinos. Prašytume kuopų valdybų, kad prisirašiusių naujų narių tuoj prisiųstų aplikacijas ir antrašus. Aplaiškė jų antrašus siunčiame "Vytį." Labai peiktina, kad aplaikome kai-kurių kuopų naujų narių vardus mėnesiu ar dviem vėliau, negu jie prisirašo. Aišku, kad nariai negaudami "Vyčio" rūgoja. Tuomet kuopų valdybos, teisindamosi, kaltina Centrą bei "Vyčio" Administraciją. "Vyčio" Administracija gavusi antrašus tuoj "Vytį" siunčia.

Narių suraše yra moteriškų, prie kurių pridėta pavardes vyriškomis galūnėmis. Lietuvių kalboje nieku būdu negalima taip rašyti. Anglų kalba nelinksniuojama taip, kaip lietuvių, už tad jų kalboje ir moterų pavardės tomis pačiomis galūnėmis tinka, kaip ir vyrų. Nieku būdu negalima sakyti Ona Sagaitis, nes Sagaitis reiškia vyro pavarde. Turi būti Sagaitė, vedusi — Sagaitienė. Laikykimės pavardžių vartojime taisyklungumo.

Sekančiame numeryje bus kuopų šešių mėnesių veikimo apžvalga.

DELEI "VYČIO" PRENUMERATOS KAINOS.

Kol "Vyčio" nebuvo galima punktualiai leisti, tai nors gyvenimo sąlygos ir griežtai spyrė didinti prenumeratos kainą, Centro Valdyba nuo didinimo vis susilaikė.

Dabar "Vytis" jau galima leisti punktualiai. Užtad ir prenumeratą "Vyčio" ke-liame iš \$2.00 į \$2.50 *Suvienytose Valstijoje*, iš \$2.50 į 3.00 *užrubežin*. Organizacijos narių ši atmaina nepaliečia, nes jų mokestis nustato Seimai.

Padidinę kainą atskiriems prenumeratoriams, visai nemanome, kad ji didelė. Atpenč, ji vis dar labai maža prie šių dienų sąlygų ir mūsų laikraščio stambumo.

Mūsų prietelius kviečiame ir toliau taip gražiai dirbti, kaip paskutiniaisiais laikais, prenumeruojant savo artimiesiems Lietuvoje ir peršant vietiniams lietuviams "Vytį" pažinti ir jį užsiprenumeruoti.

Apie "Vyčio" prenumeratos kainos atmainą verta visiems įsidėmėti, kad nedarius Centru ir Administracijai bereikalingo darbo. Atmaina prasideda su *sausio 1-ma diena 1920 m.*

Centro Valdyba.

L. VYČIŲ NAUJOS ANGLIJOS KUOPŲ DĖMEI.

Kai jau žinoma, L. V. N. A. 8-sis suvažiavimas tradicijinės gegužinės įrengimą pavedė Athol, Mass. kuopai. Šiuomi, kaipo Apskričio pirmininkas, kreipiuosi į kuopas su užklausimu, ar neatmainytume gegužinės dieną iš liepos 4-tos į gegužio 30. Kadangi mums yra sunku gauti tinkama vieta liepos 4-je. Apskričio kuopos malonėsite artimiausiam savo susirinkime tai aptarti ir pranešti žemiau nurodytu adresu kuopos nuomone. Žinoma, jei kuopos nutarimo nekeis, mes paimsime vietą liepos 4-tai, bet tai brangiau turėsime mokėti.

A.K. Ambrozaitis, L.V.N.A.

Apskr. pirmin.,

92 Fern St., Athol, Mass.

Iš Sesers Broliui Rašyto Laiško.

(Ona Gurėniūtė iš Lietuvos rašo P. Gurėnui Cicerio, Ill.).

"Aš, mielas Petreli, savo širdies jausmus išreiškiu šitąja:

Nėra širdžiai čia ramybės,
Nēr paguodos čia tikros,
Tiktai vargas, neteisybės,
Veidmainystė, ašaros...

Nors ir sužiba aušrelė,
Ateities naujos viltis,
Bet ir vėl jausmai atšala,
Kyla vėl gėla širdies.

O jaunystė tiktai bėga,
It audros pirmi lašai:
Kur išnyksta jaunos jėgos
Neb'gali atmint visai.

Bėgčiau ten, kur meilė žydi,
Kur brangioji laisvė yr',
Kur vargai žmonių nelydi
Ir jų ašaros nebir'.

Bet kur bėgsiu aš silpnutė?
Tik mintis mano sparnai,
Tegaliu tiktai svajone
Tai pasiekt, nuplaukt tenai.

Tad kalba širdis krūtinėj,
Plaka, kol mintis liuosa, —
Aš kovosiu čia tėvynėj
Dora, meile ir tiesa!

Aš tikiu: išnyks tamsybė,
Ir pražus visi vargai,
Jei tik dirbsime vienybėj,
Mielos draugės ir draugai!

Tarp vargelių, tarp karionių
Rasim laimę kraštui mūs,
Neblankys tad tos svajonės
Ir gyvensime ramūs.

"Dabar pas mus atėjo šaltas ruduo. Lapai nukrito, žolė nuvyto. Dangus apsiniau-kęs, vėjas pučia ir blaško medžių šakas. Nors rudens vaizdas liūdnas, tečiau, anot lietuvių minties: Kad ir liūdna man širdyje, bile pilni aruodėliai. Arba: atein šaltas rudenėlis, paliek liūdno merguzėlės: praded piršliai važinėti, praded žmonės apkalbėti."

Ona Gurėniūtė.

Kas Jaunimo Veikiama.

WORCESTER, MASS.

Gruodžio 27 ir 28 dd. L. Vyčių 26-ta kuopa ir Moksleivių 14-ji kuopa Tuckerman salėje vaidino istorinį veikalą — „Keistutis.“ Publikos pirmą vakarą atsilankė virš 600. Kadangi vaidinimas puikiai nusisekė, tai buvo pageidavimų veikalą atkartoti. Antru kartu vaidinta bažnytinėje salėje. Publikos buvo virš 1000. Ypatingai gilų įspūdį padarė penktas veiksmas, kada Konradas įmestam kalėjimam Keistučiui prisipažįsta jo sūnumi ir nori jį išvaduoti, bet Kanonas užstoja kelią kardu ir tuo tarpu inėjusi keršininė Marė su kareiviais nužudė Keistutį. Tuo tarpu pasigirdo tylus, graudus muzikos grojimas. Kai-kurie net pravirko akyvaizdoje tokio reginio.

Reikia pažymėti, kad aktoriai roles atliko kopuikiausia. Vaidino sekantieji: Keistučio — K. Jonaitis, Butrimo — J. Vaitkevičius, Birutės — A. Baltrušaičiūtė, Vytauto — A. Visminas, Jagailos — P. Puišys, Marės — E. Baniūtė, Vaidilos — J. Bačys, Bilgėno — M. Miklušis, Aldonos — L. Šalteniūtė, Konrado — V. Bačys, Albano — J. Ramonas, Kanono — J. Svirskis, Vaidilos (vyriausiojo žiniaus) — J. Žemaitaitis, Tarno — J. Čiunis, Keistučio kareiviai: A. Valiukonis, J. Čiunis, A. Kaminskis; Jagailos kareiviai: J. Čiunis, K. Bartkus, M. Valiukas.

Šito veikalo vaidinimui labai daug pasidarbavo J. A. Visminas, pridėdamas daug triūso ir medžiaginių išteklių kelių dešimtų dolerių vertės. Duok Dieve sveikatos jam ir toliau taip šaunai darbuotis!

Uteniškis.

— 0 —

DETROIT, MICH.

Iš L. Vyčių 79-tos kuopos metinio susirinkimo.

Susirinkimas įvyko gruodžio 17-tą d., 1919 m. Pradėta vėlai, nes kai-kurie valdybos nariai suvėlavo ateiti.

Naujų Metų sutikimo vakarienės rengimo komisija pranešė, kad ji darbuojasi ir viskas gerai klojasi. Komisija, rinkta partraukti „Mandagumo“ knygučių, taip-pat nutarimą vykdė. Toliau pakelta klausimas knygyno reikale, kaip, kokiais būdais padauginus knygų skaičių ir įsigijus didesnę spintą. Paaikšėjo, kad šiais laikais sunku įrengti didelį knygyną, nes reikėtų daug pinigų, o Vyčiai savo išde jų kaipir neturi. Svarstyta kontesto (kokio?

“V.” red.) reikalai. Kontesto laikas prailgintas ligi balandžio 1-mos dienos ir dovaną laimės tas, kas daugiau narių prirašys. Eina rimtos ir prakilnios lenktynės.

Sekė rinkimas valdybos 1920 metams. Išrinkta: pirmininku — St. Paurazas, vice-pirmin. — P. Tvar kunas, raštininku — F. Stankus, finansų raštinin. — O. Malakauskaitė, išdininku — Alf. Varanekas, izdo globėjais — M. Kunca ir A. Juodvalkis, maršalka F. Gustaitis, knygiais A. Petkus ir M. Šarkiūtė, korespondentais A. Varanekas, Ed. Slavinskas ir F. Gustaitis.

Šiame susirinkime buvo narių persikėlusių iš kitų kuopų: P. Ragauskas iš 46-tos kp. Vandergrift, Pa., A. Jusėnas ir Ed. Slavinskas iš 25-tos kp. Cleveland, Ohio. Šį susirinkimą jaunimo ūpas buvo augštai iškilęs, visi dėmėdamiesi ir su džiaugsmu svarstė kuopos reikalus. Taip ir jaučiame, kad 79-ta kuopa turi daug pajėgų ir kad jai lemta gausingais darbais pasipuošti.

Naujas korespondentas

— 0 —

INDIANA HARBOR, IND.

Gruodžio 17 d., 1919 m., bažnytinėje svetainėje L. Vyčių 55 kuopa laikė priešmetinį susirinkimą. Po apsvarstymo savųjų reikalų, pirmininkas, Petras Milius, kalbėjo į susirinkusius narius ir nares, kad kuopai reikia prisidėti prie tautos darbų, kaip prie Aukšinio Kardo, taip ir prie L. Raudonojo Kryžiaus po \$10.00. Vietinis vargonininkas, Antanas Glemža, teatralio skyriaus režisorius, parėmė įnešimą, kad kuopai būtinai pirmiausia reikia prisidėti prie Aukšinio Kardo, delto, kad yra Seimo nutarimas. Visi nariai vienbalsiai pritarė ir paaukavo \$10.00 Aukšiniui Kardui.

Vasario 15 d., 1920 m. Ivanovo svet. (2101-137 str., Indiana Harbor, Ind.) nutarta rengti balių su vaidinimu kokio įdomaus veikalo, dainomis ir deklamacijomis t.t., vadaujant Antanui Glemžai. Pelnas bus dviem tikslam: L. R. Kryžiui ir parapijai.

Po to buvo rinkimas naujos valdybos sekantiems metams: pirmin. išrinktas kuopos režisorius Antanas Glemža, pagelbininku Jonas Guščius. Kiti visi liko buvusieji.

Prisirašė vienas narys jaunas, gabus vaikas, Antanas Ešminskis. Galima manyti, kad mūsų kuopa šiais metais daug nuveiks tautos labui, jeigu tik visi vienybėje darbuosis.

Guščius.

CHICAGO, ILL.

"Kornevilio Varpai."

Nesenai L. Vyčių Chicagos Apskričio Dramos Skyrius vaidino "Keistutį." Turėta progos pasidžiaugti kilimu mūsų scenos pajėgų. Jau turime vaizdintojų, kokių tik įžymiuose teatruose galima pamatyti. Justinas Balsis, tai mūsų Griffith. Griffith, duodamas pasauliui "Tautos atgimimas" (The Birth of a nation), "Nepakanta" (Intolerance), "Žmonijos širdys" (The hearts of the world), "Palaužtos gėlės" (Broken Blossoms), parodė, kiek iš asmens jis gali išimti artizmo, kuriuomi jo vadaujami vaizdintojai žavi ir stebina žiūrėtojus. J. Balsis "Keistučio" vaizdinimu parodė, kad jis moka surinkti scenos pajėgas ir iš jų išimti gausaus artizmo.

Gruodžio 21-ą dieną 1919 m. chicagiečiai turėjo progos apčiuopti kilimą mūsų dainos pajėgų. Tos dienos vakarą Aryan Grotto Temple svetainėje, vidumiestyje, L. Vyčių Chicagos Apskričio choras, vadaujant A. Pociui, statė triaktę komišką operą — "Kornevilio Varpai."

Dažnai tenka girdėti nuomonių, kad negerai daroma, kad lietuviams statomi svetimtaučių veikalai. Bet atminkime: dailė yra dailė. Jei italas į muzikos veikalą įdės širdį ir jausmus užgaunančius tonus, tai jį mėgs francūzas, anglas, lietuvis ir kiti. Jei, sakysime, vokiečiai, kurdamas veikalą sutvers nemirtingus tipus (kaip Šekspyras), jį mėgs įvairios tautos. Mes, lietuviai, nesenai pakilome iš tautinio miego. Ką suspėjo mūsų dailininkai sukūrti, iščiupinėjome, išvartėme dešimtį, šimtus kartų. Dailę mėgiantis ir atjaučiantis lietuvis, kiek kartų jis girdėjo pačius gražiausius mūsų dailės veikalus? Č. Sasnauskos kantata "Broliai," "Karvelėli," "Užmigo žemė," "Kur bėga Šešupė" dainuojama visur ir visuomet. A. Pociaus, St. Šimkaus, M. Petrausko liaudies kompozicijos daugumos žinomos atmintinai. Nelaboji mirtis per anksti atėmė klasikinės lietuvių muzikos kūrėją Č. Sasnauską, padarydama ir taip daugybės nelaimių ir skriaudų suslėgtai mūsų tautai labai atjaučiamą nuostolį. Karės audros, smarkiausia sugriuvę ant mūsų Tėvynės, nusmelkė jos kultūros pažangą įvairiose srityse, tos audros, rasite, nuslėgė ne vieną jauną naują talentą, neduodamos jiems iškilti ir inturtinti mūsų tautos dailę.

Užtad ir nenuostabu, kad stambesnės ir pajėgesnės mūsų dainos grupės imasi svetimų veikalų. Kalbant apie "Kornevilio varpus," reikia pasakyti, kad jie gausūs lietuvių skoniui ir dvasiai tonais, įvairūs, gyvi.

Šiame veikale įžymiausia rolė yra Sarpolietės. Šią rolę pildė žinoma dainininkė O. Pocienė. Ji vaizdino ir dainavo žavėtina. O. Pocienė šiame veikale parodė, kad ji įžymią vietą galėtų užimti ir tarptautinėje operoje. Žermės rolę dainavo ir vaizdino D. Šulckaitė. Ji ir-gi yra viena įžymesniaja dainininkė. Jono Grenio rolėje buvo Justinas Kudirka. Pridėkime jam daugiau artizmo vaizdinime, operoje ryškiają rolę vaidins. Jo balsas gražus — malonus, švelnus. Gasparo rolėje, buvo A. Šlapelis. Kai-kurie A. Šlapelį lygina Šalėpinui. Jei jis išly-

gins savo balsą skardume ir tyrume, tokia garbė neabejotinai jo laukia. Turinio balse daug, tik reikėtų jį sistematingai sutvarkyti. Grafo Enryko de Kornevill rolėje J. Balsis ko neatsiekė balsu, papildė vaizdinimu. Kaip vaizdintojas į operą daug įnešė, publikos dėmesį traukė, daug jos plojimų iššaukdamas. Gan įžymi rolė yra Vaito. Dainavo ir vaizdino K. Mikalauskas. K. Mikalauskui prisieina pripažinti gabumą dainuoti ir vaizdinti. Likusiose, mažosiose rolėse buvo: J. Janušauskas — Rejento, P. Vyčas — Grippanden'o, J. Gaubys — Fuino, E. Jovaišaitė — Marės, F. Butneraitė — Onos, M. Jocaitė — Gertrūtos, V. Volteraitė — Zuzanos, J. Pivoriunas — Kašaloto.

Choras? Vienas žmogus, be abejo pirmu kartu išgirdęs ir pamatęs tokį veikalą, chorą apibudino šiaip: "Keturias valandas dainuoti ir vis kitaip, tai stebūklai!" Bet choras ne tik daug, bet ir puikiai dainavo ir vaizdino. Tokio tobulumo choras galėjo atsiekti tik delto, kad jame surinkta tvirtos pajėgos, kad jis pasišventusiai dirba.

Viena didi darbai sunkenybė yra, kad nelengva su orkestra susitaikinti. Imti orkestrą repeticijomis, darosi nepaprastos išlaidos, o mūsų dailės mėgėjų darbas rengiamas vienam kartui atsieinančiam ir taip labai brangiai iškaščiais ir triūsu. Aišku, kad darius tik vieną, o dažnai visai menką repeticiją, paskui yra kėblumų darbą tinkamai atlikti. Nors šiuo kartu viskas išėjo gerai, vis-gi iš to aišku, kaip sunkiose apylostose eina dailės mėgėjų darbas.

Jei L. Vyčių Apskričio choras ir solistai išpuodingai išpildė dainos sritį, o orkestra — muzikės, tai kreditas A. Pociaus. Smagu, kad lietuviai turi taip gabų, giliai pažįstantį muziką asmenį. Beje, jis yra vienu mūsų įžymesniųjų kompozitorių. Daug dar jis žada mūsų dalei. Jei "Kornevilio varpų" vaizdinimas buvo gyvas, puikus — tai dėka J. Balsiui. Tai jo artistiškos rankos darbas.

Chorui klojasi ir delto, kad jis turi darbščią ir pasišventusią valdybą. Ypač nenuilstančiai trūšia pirmininkas J. Pivoriunas, išdininkas P. Varakulis, raštininkė — Z. Mastauskaitė.

Gausus publikos apsilankymas išgirsti ir pamatyti "Kornevilio varpų" veikalą ir rimtas jos užsilaikymas, parodo, kad mes dailės žvilgsniu gana toli nužengėme.

Nereikia nei galvoti, kodel Chicagoje išnyko visoki "chorai" profanų vedami, ala Lankelių ir kitų. Būdavo, kai uždainuos, tai ausys plėšiasi ir ant rytojaus skauda įsivaizduojus šiurkštumą ir disharmoniją balsų. Šiandien ant plataus vieškelio pažanguoja L. Vyčių choras, vadaujamas A. Pociaus, "Birutės," vadaujamas St. Šimkaus ir parapijų chorai, suspietę dideles pajėgas.

Dailė—didis kultūros veiksnys. Ji daug intakos daro į žmonių širdis ir jausmus. Tarp susikrušimo žmonių minties, jausmų, tarp visų vykstančių žiaurumų atbalsių, dailė skaisčia žvaigždute rieda. Lietuvių daina buvo vienatine priemone tautos gyvybę gaivinti ir palaikyti, kada spaudėjai visas kitas priemones buvo atėmę.

Dainuokime ir toli nuo Tėvynės būdami!

Lašas.

AMSTERDAM, N. Y.

Pastarais laikais viena veikliausių Amsterdamo draugijų yra Vyčių 100 kp. Nors dar nesenai ji suorganizuota, bet jau turi priklausančių virš 30 narių. Joje randasi prakilniausias jaunimas. Vyčiai veikia uoliai bažnyčios ir tėvynės labui, laiko kiekvieną sekmadienį literatūrinius susirinkimus, kame laiko diskusijas, prakalbas, ir t.t. Pavyzdžiui, toks susirinkimas buvo 28 d. gruodžio bažnytinėje svetainėje, kur diskutuota temoje: ar reikalinga važiuoti į Lietuvą? Afirmatyvę pusę laikė A. Žugžda ir J. Jakaičiūtė; negatyvę pusę — B. Daumantaitė ir Jankūnas. Laike diskusijų buvo išrinkti trys sprendėjai, kurie apsvarstę diskusijas, nubalsavo, kad abi pusės buvo lygios. Toliau buvo atsilankęs svečias Vytis Mikas F. Daumantas, kursai buvo pakviestas kalbėti.

Gruodžio 29 d. Amsterdamo Vyčiai įrengė šeimynišką vakarienę išleistuvėms vienos Amsterdamo veikėjos, B. Daumantaitės, kuri išvažiuoja į Detroit tęsti augštesnį komercijos mokslą. Atsilankė būrelis Vyčių ir kitų svečių. Laike vakarienės šie asmenys buvo pakviesti kalbėti: S. Ambrasas, A. Lukšys, P. Lalas, M. Žukauskaitė, S. Vasiliauskaitė, svetis mokslivis (?), F. Daumantas ir B. Daumantaitė. Kiekvienas kalbėtojų trumpai pasakojo B. Daumantaitės nuveiktus darbus tėvynės labui. B. Daumantaitė buvo viena uoliausių veikėjų, ji prigulėjo prie L.R. Kr. Skyriaus ir buvo raštininke, buvo ir Vyčių 100 kp. rašt. Visi velino jai kad jos augšti ir prakilnūs užmanymai pasisektų kuogeriausia atsiekti. Po vakarienei sekė žaislai ir tuomi vakaras užsibaigė.

Vytis.

CHICAGO, ILL.

"Katriutė" scenoje.

Sausio 4-tą d. L. Vyčių 16-ta kuopa šv. Jurgio par. svetainėje vaidino lietuvių gyvenimo veikalą "Katriutė." Gan gvyai išėjo Katriutės ir Jono sūrtuvių pažymėjimas svečių pasilinksminimu. Jokūbo rolę vaidino V. Stulpinas, Katriutės — K. Garuckaitė, Stasio — A. Budris, Jono — V. Reklaitis, Rozės — M. Strambriutė, Daratos — O. Prancinkevičiūtė, Prano — N. Kulis, Ickaus — J. Kailiukai. Pažymėtina, kad net ir tie vaidintojai, kurie retai sceną lanko, drąsiai, liuosai vaidino. Stoka vien artizmo reiškimo, vaidinamų tipų apreiškimo. Mostels, pasikreips, linktels — vis netaip: tai griežtai smarkiai, tai per daug, tai per maža. Bet tai ne profesijonaliai aktoriai, tai darbo žmonės, kurie liuosu laiku triūsė, išmoko ir vaidino. Net ir šieji darbo žmonės vaidintojai jau kur-kas toliau nužengę dailės supratime ir jos vaidinime, negu metaikiti atgal. Nesenai visi veikalai, ir dramos, ir tragedijos pas mus vaidinta, kaip komedijos. Jei publika juoksis, kvatosis, tai kadir rolė bus baisiausia sudarkyta, vis bus skaitoma vaidinimas pavyksiu. Vyčiai į dailę žiūri rimtai, užtad ir darbo žmonės rūpinasi ją geriau suprasti ir išreikšti užėję prie jos aukuro.

Publikos buvo neuždaug. Oras buvo gan patogus, tad viltasi daugiau. Jakaičiui vadaujant, muzika buvo gyva, maloni. Muzikas Jakaitis moka publiką linksminti artistiškais muzikos dalykais. Veikalo antraktuose, be kitų, grojo "Kornevilio Varpų" muzikalę dalį, pilną gražių, gilių melodijų. Ir šokius Jakaičio vadaujama muzika įvairina lietuvių ir šiaip gražiais šokiais.

X.

PITTSBURGH, PA.

Koncertas ir vaidinimas.

Gruodžio 28 d. šv. Vincento parapijos svetainėje L. Vyčių 62 kuopos pakviesta L. Vyčių 11 kuopa iš Homstead, Pa vaidino "Marytė vargonininko duktė."

Pirmiausia programo vedėjas, gerbiamas kun. Vaišnoras, paaiškino vakaro tikslą, po to 62 kuopos choras, vedamas gabaus muziko K. Sabonio, dainavo keturias dainas. 62 kuopos choras yra gerai išlavintas, malonu klausytis jo dainavimo. Toliau dainavo keturios merginos, akompanuojant Vytei Pikučiutei. Jos visos Vytės 11 kp. Homstead, Pa. Savo uždavinį atliko puikiai. Toliau poni Sabonienė išpildė porą gražių veikalų smuika pritariant pianu p. Saboniui. P-ni Sabonienė — jau ne pirmą kartą pasirodo scenoje ir žavėte žavi publiką. Jos gabumai tikrai artistiški. K. Sabonis dainavo solo. Jis turi gražiai išlavintą balsą, jis yra gerai žinomas visai Pittsburgh'o apielinkei, kaip gabus dainininkas.

"Katriutė vargonininko duktė" vaizdino 11 kuopos Vyčiai. Visi vaizdintojai savo uždavinį atliko kogeriausia. Po vaidinimo jaunas 11 kp. Vytis (gaila, kad nežinau jo vardo) gražiai ir jautriai pasakė eiles ir monologą. Dar dainuota kelios gražios dainos. Publika, kaip chorui, solistams, vaizdintojams ir visiems veikėjams dėkojo gausiu rankų plojimu. Publikos buvo pilnutė svetainė, daug turėjo stovėti, nes neužtenko vietų. To vakaro pelno viena dalis skiriama L. Raud. Kryžiui, kita — šv. Vincenco parapijai.

Gili padėka priguli L. Vyčių 11 ir 62 kuopom!
Vytis.

WATERBURY, CONN.

"Vyčio" No. 16 buvo iš mūsų kolonijos žinutė, kurioje nusiskundžiama, būk mūsų kuopa pražuvusi, nėra veikėjų, nėra minčių, nėra energijos nei dvasios, nėra užuojautos. Kai-kas pasakytą, kaip yra, bet toli-gražu ne viskas. Mūsų kuopą susilpnino negeistini gaivalai, kurie buvo pasišventę vedime intrigu — tai šventa tiesa. Yra dar ir šiandien tokių, kurie tą patį paprotį nori palaikyti. Tai ryškiausia pasirodė kuopos metiniame susirinkime. Bet vis-tik mūsų kuopos likimas nėra jau toks liūdnas, jai dar šipso šviesi ateitis. Bereikalo Vargų Vargelis taip susisielojo ir kitoms kuopoms baimę parodė.

S. M. Danaitis,
7-tos kp. narys.

M. KAZLAUSKAS,

įžymus Amsterdamo lietuvių veikėjas, vietinio Raud. Kryžiaus Skyriaus pirmininkas, L. Vyčių 100-sios kuopos išdininkas.

BALTIMORE, MD.
L. Vyčių 19-tos kp. metinis susirinkimas.

Susirinkimas buvo gruodžio 28 dieną 1919 m. Svarbiausiu reikalu buvo rinkimas valdybos sekantiems 1920 metams. Išrinkta: pirmininku liko tas pats J. Janulevičia, vice-pirmininke — S. J. Stalio-naitė, protokolų raštin. — B. Pilinkevičia, fin. rašt. — P. Stulas, išdininku — A. Sekevičius, izdo globėjais: A. Bučnis ir A. Bradūnas, korespondentu S. Lietuvninkas, maršalka — J. Kasirauskas. Čia reikia pasakyti, kad visa valdyba susideda iš veiklių narių. Kuopos veikiančioji komisija liko padidinta ligi 12 asmenų. Inėjo šie: M. Naujeliutė, V. Strazdauskas, O. Akėlaičiūtė, J. Kasirauskas, J. Augaitis, M. Sniečkietė, S. Lietuvninkas, E. Gužauskaitė, J. Kaminskas, M. Česniūtė, O. Jasaičiūtė, B. Pilinkevičia, kun. Losinskas (dvasios vadovas).

Mūsų kuopa kyla. Kiekvieną susirinkimą prisi-rašo naujų narių. Dalykas yra tame, kad dabar pas mus pasirodė geras ūpas veikime dirbti Tėvynės ir bažnyčios labui.

Tegyvuoją Vyčiai!

Korespondentas.

SPRING VALLEY, ILL.

Gruodžio 14 dieną, 1919 m., L. Vyčių 28-ta kuopa laikė susirinkimą.

Prisirašė du nauju nariu. Nutarta įsteigti vaka-rinę lietuvių mokyklą. Nutarta paaukoti \$10.00 Kardo fondan. Nutarta mokintis veikalą.

Toliaus viešai išrinkta nauja kuopos valdyba sekantiems metams: pirmin. — St. Evanauskas, vice-pirmin. — Petras Evanauskas, rašt. — Izabelė Laziuskaitė, izdin. — Petras Evanauskas, izdo globėja — Marė Paužiutė, knygius ir koresp. — St. Evanauskas.

Beveik visa sena valdyba liko sekantiems me-tams, kadangi ji uoliai darbuosiu kuopos reikalais. Apie trečia dalis šios kuopos narių lanko augštąsias mokyklas (High schooles) ir mokinasi įvairių šakų mokslo. Jie bus labai naudingi bažnyčiai, vi-suomenei ir mūsų Tėvynei.

Nors narių mažą, bet kuopa yra energinga ir ambicijos pilna.

Korespondentas.

CHICAGO, ILL.
"Kantri Alena."

Naujų Metų vakare Yondorf's svetainėje L. Vyčių 5-ta kuopa vaidino 6-šių veiksmų, 9 paveiks-lų dramą — "Kantri Alena."

Chicagos lietuviai jau tiek susipratę ir dailėje pakilę, kad į rengiamus vaidinimus gausingai ren-kasi ir juose rimtai užsilaiiko.

Šiuo kartu žmonių suvažiavo taip daug, kad kai-kuriems visą laiką prisiėjo stovėti, nes svetainė tam vakarui buvo mažą ir labai nepatogi. Gailu, kad vakaro rengėjai ankščiau neapsižiūrėjo. Scena vaidinimams netinkama, ankšta, kad vos keli asmenys gali greta stovėti, gatvekariai visomis pu-sėmis nuolat dunda-bilda. Ši svetainė netiko publi-kai, o gal ir vaidintojams?

A. V. Gerdžiunas Antonijaus, turkų ciosoriaus, rolėje iš pirmo buvo bejausmis, paskui atitoko, bet trūkumų vis buvo žymu. Z. Juraičiūtė Alenos rolėje žodžius kalbėjo šaltai, nedrąsiai, bet judėjimu buvo gyva. Jeigu tiesa, kad jinai pirmu kartu scenoje, tai laikui bėgant ji bus gera vaidintoja. O. Paliu-liutė Klarisos rolėje buvo drąsi ir vikri. Taip-pat neblogai vaidino J. Lebežinskas tarno rolėje, A. Ruginius Enriko rolėje. K. Kišonaitė Uršės rolėje ty-liai kalbėjo, bet žmogžudės ir veidmainės ty-pą puikiai nudavė. P. Sriubas Vatsono rolėje vaidino puikiai. Jo žodžiai plaukė skardžiai ir jausmingai, kū-

no reiškiami artistiški. O. Ambroziūtė Marijonos rolėje buvo ryški vaidinimo sukuryje. Joje spindi talentas. Yra viltis, kad jis skaisčiau sušvis tūlą dieną Chicago Apskričio Dramatiško skyriaus vaidinime. A. Mureika Dunstono rolėje ypač gerai vaidino mestdamas kalėjiman pasiuntinius. Pr. Valaitis Pakonijaus rolėje, M. Andriuškevičius Leono Martyno rolėje, J. Paliulis Rankutės-Brikčiaus, Pr. Kišonas Dugo rolėje, J. Martišius tarno rolėje. A. Valunas Longino rolėje neįvaizdino vyskūpo nei išvaizda, nei parėdnomis, kurios visai netiko vyskūpo asmeniui.

Mano sprendimu, 5-ta kuopa veikalą gerai vaidino. Kiekvienas galėjo įžiūrėti, kad vaidinusiai turi gyvų gabumų. Negalima iš jų tiek reikalauti, kiek iš Apskričio rinktujų pajėgų, tai būtų pretensijinė nuomonė.

Dramą "Kantri Alena" parašė gabus, talentingas studentas Pr. M. Juras. Jaunam rašėjui linkėtina geriausio pasisekimo toliau dirbti literatūros srityje!

Alfas.

— O —

ŽINIŲ-ŽINELĖS.

AKRON, OHIO. Gruodžio 7-tą dieną pas Vytį K. Štaupą L. Vyčių 97-ta kuopa laikė metinį susirinkimą. Buvo gausingas, nes beveik visi nariai atėjo. Nutarta po Naujų Metų įrengti balių parapijos naudai. Paskui išrinkta valdyba sekantiems metams: pirmin. — J. Navasaitis, vice-pirmin. — J. Žemaitis, prot. rašt. — M. Rozanas (707 Fern St.), izdin. — A. Janušaitė, izdo globėjais: P. Dronskis, J. Ruikis, maršalka — V. Slesoraitis. Lai gyvuoja nauja valdyba ir linkime, kad ji 1920 metais L. Vyčių 97-tą kuopą išaugintų ligi 100 narių! M. Rozanas, rašt. — CHICAGO, ILL. Šeimyninis vakaras. Palydėti senus metus, o sulaukti naujų, L. Vyčių 16-ta kuopa ir Moterų Są-gos 1-ji kuopa šv. Jurgio par. svetainėje įrengė bendrą šeimyninį vakarą. Žmonių buvo apie pusantro šimto. Stalus sutaisė ir vakarienę ruošė Moterų Są-gos 1-mos kuopos šeiminkės; vakarą garsino, muzikę šokiams parūpino Vyčių 16-ji kuopa. Laike vakarienės kalbėjo kleb. kun. M. Kruša, adv. A. Rutkauskas, M. Gurinskaitė, M. Žūjus. Solo dainavo žinoma dainininkė M. Janušauskienė, duetą M. Janušauskienė ir A. Ramanauskas; akompanavo varg. B. Janušauskas. Prieš ir po vakarienei publika gyvai žaidė ir šoko. Abelnai, šis šeimyniškas dviejų idėjinių organizacijų kuopų vakaras darė gerą įspūdį, parodydamas gražų vienybės ir bendro veikimo pradžios pavyzdį. X. — BOSTON, MASS. L. Vyčių 17 kp. metinis susirinkimas buvo gruodžio 28 d. Kalbėta apie rengiamus vakarus — Naujų Metų lauktuvių ir metinį šokį, kuris bus sausio 24 d. 20 m. Sekė laiškų skaitymas. Rinkta delegatai Katalikų Vienybėn platinimui Lietuvos bonų. Pateko L. Gurkliūtė ir Z. Žukauskiūtė. Rinkta valdyba sekantiems, 1920 m. Išrinkta: pirmin. — Z. Gurkliūtė, vice-pirmin. — F. Zaleckis, prot. raštin. — Z. Gečiūtė, finansų rašt. — J. Čerovokas, izdin. — P. Rūta, izdo globėjais ir revizijos komisijon — J. Glineckis, O. Jankienė, maršalka — V. Valatka, teatralėn komisijon: M. Sakalauskas,

Z. Gurkliūtė, A. Bendoraitis ir V. Valatka. Marijos Vaikelių skyriaus vedėjais: F. Zaleckis, P. Rūta, M. Sakalauskiūtė, O. Jankienė ir M. Žukauskiūtė. Tikimės, šių metų valdyba daug pasidarbuos kuopos ir organizacijos labui. Vytė. — BROOKLYN, N. Y. Lietuvos Vyčių 44-tos kuopos metiniame susirinkime gruodžio 29-tą dieną aptarta šie dalykai: L. Vyčių 44-ta kuopa ima dalyvumą Brooklyno L. Raudonojo Kryžiaus Bazare, kuris prasideda 3 d. sausio, 1920 m. ir tęsis iki 9 dienos. Kuopos narės ir nariai jau aukavo įvairių daiktų už \$128 dolerių vertės. Paskui rinkta valdyba ir visiems norint liko tie patys: pirmininke — Ag. Dailydziūtė, prot. raštin. — M. Teiberiūtė (306 Whythe Ave.), finansų raštin. — J. Lukoševičius, kasininku — V. Bendaravičius. A. J. Kivita, korespondentas. — DETROIT, MICH. Gruodžio 31 d., lydint senuosius, o laukiant naujų metų, L. Vyčių 79-ta kuopa įrengė šeimyninį vakarą. Laike vakarienės kalbėjo kun. F. Kemėšis. Nupiešė lietuvių laimėjimus ir nelaimės 1919 metais. Vilnius lenkų rankose — didžiausia lietuvių nelaimė! Šiais, išauštančiais 1920 metais turėsime stoti į dar mums nepaprastus kvotimus, kurie parodys ar nepriklausomiesiems mums būti, ar vergauti. Merkiantis senųjų metų, o užsiziebiaut naujųjų metų žiburiui kalbėtojas pakeltu ūpu kvietė dainuoti tautos himną. Visi sustojo ir dainavo. Toliau kalbėjo muzikas A. Aleksis apie permainas santykių vietos kolonijoje, ypač katalikų tarpe, kurie pakrypo labai geron pusėn. Pianu gražiai skambino mažos mergaitės M. Jančaitė ir Iz. Jaugiūtė. Deklamavo D. Gustaitė, sesutės Bukšaičiūtės dainavo "Užtrauksim naują giesmę;" akompanavo A. Aleksis. Ji taip gražiai išėjo, turėjo net kartoti. Sekė kalbos J. Gruzto, moksleivio-svečio iš Amsterdam, N. Y., J. Paurazo. Jonui Karosui užminus apie gelbėjimą Lietuvos, L. Raudonam Kryžiui sudėta \$41.00 aukų. Šitos, pilnos gražių įspūdžių vakarienės rengimu daugiausia rūpinosi O. Malakauskiūtė, A. Vainoraitė, J. Grigas ir A. Abišala. Vargo Žiedelis. — SO. BOSTON, MASS. Atmintina iškilmė. L. Vyčių 17-ta kuopa ir Mot. Są-gos 13-ji kuopa įrengė Naujų Metų lauktuves. Pirmiausia vaidino veikalėlį — "Dangus." Paskui sekė monologai ir kalbos. Laike vakarienės tik, girdim, atvažiuoja, atidunda svečias — Nepriklausomos Lietuvos atstovas — adv. J. Vileišis! Pasipylė didžiausias rankų plojimas, šauksmai: "Tegyvuoja Laisva ir Nepriklausoma Lietuva!" Prabilus svečiui, pasipylė šimtinės ir \$50. Tai pradžia southbostoniečių pirkimo Lietuvos bonų. Mušant 12-tai, prabilus įvairiems balsams, kelta giliausi linkėjimai Lietuvai, o svečias Vileišis palubėn iškelta. Publikos buvo apie 400. Ši pramoga liks minėtina. Didį padėką priklauso rengėjams, kurių nemaža triūsio indėta. Jonukas. — NASHUA, N. H. Sausio 4 d. buvo gausingas L. Vyčių 20 kp. susirinkimas. Prisirašė 6 nauji nariai. Nutarta pasamdyti kambarius susirinkimams. Rinkta nauja valdyba. Išrinkta sekanti: dvasios vadovu — kun. L. Tylla, pirmininke — O. Z. Bugailiūtė, pagelbininke — J. Galiniūtė, prot. raštin. — C. Urbonas, fin. rašt. — K. Nadzeika, izdo globėjais — B. Lučiuniūtė ir O. Geiniūtė, maršalka — J. Treinavičiūtė. Valdybon pateko veiklūs ir pasišventę asmenys. 20-tai kuopai seksis. Onytė.

Jonas. Kur eini Antanai?
Antanas. Tėvynės vaduotų!
Jonas. Kad tu ne kareivis.
Antanas. Bet Vytis: Vyčiai veja lauk iš tėvynės priešus.
Jonas. Pirmu kartu girdžiu!...
Antanas. Nuostabu!... Eime kartu ir parodysiu, kaip reikia vyti lauk iš Lietuvos "ponus-lenkus," gudus, vokiečius...
Jonas. Tu juokies iš manes.
Antanas. Visai ne!
Jonas. Na, paaiškink, tai eisiu.
Antanas. Duodi žodį?
Jonas. Taip!
Antanas. Einu "T.F." susirinkiman ir nešu mėnesinę duoklę, nes aš priklausau prie "Tautos Fondo." Aš šautuvu kariauti negaliu, tad kariauju doleriu. Ar gi nėsu kareiviu!
Jonas. Tiesa. Kad taip, einu ir aš kartu su tavimi.

Pr. M. J.

Po rezoliucija, skleidžiama tautininkų spaudoje, kurioje koneveikiamas veikėjo adv. B. Mastausko vardas, yra parašas K. Norkaus. Į mūsų visuomenės ausis kalba visi, kalba ir nezaležnikų vyskūpo Mickevičiaus apaštalas. Klausykis, visuomene, juk tu dar visokių balsų klausytis kantri! Bet kada apuokams ir šeškams paliepsi tylėti?!

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios vadovas: *Kun. Ig. Albavičius*,
 717 W. 18th St., Chicago, Ill.
 Pirmininkas: *Dr. J.J. Bielskis*,
 703 Fefteenth St., N. W. Washington,
 D. C.
 Vice-Pirmininkas: *A. Bučnis*,
 407 So. Paca St., Baltimore, Md.
 Raštininkas: *V. Rukštalis*,
 151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.
 Išdininkas: *P. Baltutis*,
 3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.
 Iždo globėjai:
Kun. P. Čėsna,
 324 Wharton St., Philad., Pa.
El. Jovaišaitė,
 3259 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Literatiškoji Komisija:

Kun. A. Tamoliunas,
 Pittsburgh, Pa.
Muzikas A. Aleksis,
 Detroit, Mich.
Kun. M. J. Urbonas,
 Du Bois, Pa.
Stud. Pr. Juras,
 Webster Groves, Mo.
Moksl. A. Augustinas,
 Chicago, Ill.
 Redaktorius ir Administratorius:
M. Zujus,
 3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.

—O—

L VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO VALDYBOS IR KUOPŲ ADRESAI.

Apskričio Valdybos Adresai:

Jonas Vilimas, — pirmininkas,
 3934 So. Rockwell St., Chicago, Ill.
Z. Mastauskaitė, — raštininkė,
 2920 W. 40th Pl., Chicago, Ill.
S. Šimulis, — išdininkas,
 726 W. 18th St., Chicago, Ill.

—O—

L VYČIŲ N. ANGLIJOS APSKRIČIO VALDYBOS ADRESAI.

Pirmin.: *Al. Ambrozaitis*,
 92 Fern St., Athol, Mass.
Vice-pirmin.: *Marijona Romanienė*,
 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Raštininkė: *Ona Sidaravičiūtė*,
 237 Prospect St., Lawrence, Mass.
Išdin.: *Ona Bugailaitė*,
 24 Howard St., Nashua, N. H.,
Iždo globėjai: *Petras Milius*, *Jonas Kašėta*.

—O—

L VYČIŲ CONN. APSKRIČIO VALDYBA.

Pirmin. *B. Gauronskas*,
 584 Highland Ave., Waterbury,
 Conn.
Raštin. *A. J. Pateckis*,
 234 Park St., Hartford, Conn.
Išdin. *J. Povilonis*,
 34 Park St., Hartford, Conn.

Turinys "Vyčio" No. 1 {74}

I. Vyčių Diena. Redakcija.	1 pusl.
II. Į draugus Vyčius. Liet. K. Moks. Ateitininkų Centras.	2 "
III. Į lietuvių katalikų visuomenę. A.L.R.K. Federacijos Valdyba.	3 "
IV. Konkursas. Centro Valdyba.	3 "
V. "Perkūnas." Redakcija.	3 "
VI. Kalbos dalykai. Kun. J. Laukaitis.	4 "
VII. Sapnas apie tėvynę (monologas). S. Vasiliauskaitė.	9 "
VIII. Naujų Metų naktyje. J. S. Tautilas.	11 "
IX. Lietuvaitė karžygį mylėjo. P. Gurėnas.	14 "
X. Akmenys. Vertė J-bas.	15 "
XI. Lietuvaitės likimas. Pr. M. J.	16 "
XII. Bibliografija (Ateitis 2-s sąsiuvinis). A. Tamoliunas; L.D.S-gos kalendorius.	17 "
XIII. Kovos Krikštas. J. Buivydis.	20 "
XIX. Iš Centro Raštinės. V. Rukštalis, Centro Rašt.	23 "
XV. Delei "Vyčio" prenumeratos kainos. Centro Valdyba.	25 "
XVI. L. Vyčių N.A. Apskr. kuopų dėmei. A. K. Ambrozaitis.	25 "
XVII. Iš sesers broliui rašyto laiško. O. Gurėniūtė.	25 "
XVIII. Kas jaunimo veikiama (korespondencijos):	
1. Worcester, Mass.; 2. Detroit, Mich.; 3. Indiana Harbor, Ind.;	
4. Chicago, Ill.; 5. Amsterdam, N. Y.; 6. Chicago, Ill.; 7. Pittsburgh, Pa.;	
8. Waterbury, Conn.; 9. Baltimore, Md.; 10. Spring Valley, Ill.;	
11. Chicago, Ill.; žinių-žinėlės	26 "
XIX. Valdybų adresai.	30 "
Paveikslai:	
1. Lietuvos karuomenės (paėmimas bolševiko nelaisvėn); 2. Įžymiausiųjų Lietuvos veikėjų (grupė); 3. L. Vyčių 17-tos kp. valdybos iš 1919 m.; 4. A. Mureikos; 5. M. Kazlausko.	

"VYTIS"

326I SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.